

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

26 januari 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID
EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het vrijmaken van bouwgronden en de mogelijkheid om een speculatieheffing voor onbebouwde percelen in te voeren	1
Met redenen omklede moties	11
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de implementatie van het Verdrag van Malta	
Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de opiniepeiling onder archeologen over de toestand van de Vlaamse archeologie	11
Vraag om uitleg van de heer Gilbert Bossuyt tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van een rechterlijke uitspraak dat een jeugdcentrum met speelpleinwerking niet thuishoort in een woongebied zoals omschreven in het Koninklijk Besluit van 28 december 1972	17
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de uitvoering van het Golfmemorandum	23

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over het vrijmaken van bouwgronden en de mogelijkheid om een speculatieheffing voor onbebouwde percelen in te voeren

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de ruimtelijke ordening staat in de actualiteit en dat is een goede zaak. Het is geen eenvoudige materie. Vooral de discussie over open ruimte versus bouwen en wonen staat vandaag in de belangstelling. Ik geef een aantal ontluisterende cijfers mee uit de statistische gegevens van de Vlaamse administratie, waaruit blijkt dat het met onze open ruimte niet zo goed is gesteld.

Volgens de ruimtelijke plannen van de voorbije 20 jaar ging er gemiddeld 10 hectare onbebouwde ruimte of 15 grote voetbalvelden verloren per dag. Dat komt neer op 1 vierkante meter per seconde. De voorbije jaren is dat enigszins verminderd: in 2003 was dit nog 7 hectare per dag. Het blijven wel verontrustende cijfers. Een groot deel daarvan gaat naar woningbouw. Op 10 jaar zijn er intussen 250.000 woningen bijgekomen, waarvan 36 percent open bebouwingen.

In vergelijking met 1990 beschikt elke Vlaming gemiddeld over bijna 50 vierkante meter meer ruimte voor huis en tuin. Dus ook de kavelruimte is toegenomen. In Vlaanderen wonen we het ruimst. De verhouding bebouwde ruimte en wegenis tegenover de totale oppervlakte bedraagt in de Vlaamse regio 25 percent. Dat is gigantisch veel in vergelijking met het buitenland. In Duitsland is dat 7,5 percent, in Frankrijk 4,6 en in Nederland is dat 9 percent.

Desondanks blijkt dat we met de jaarlijkse toename van de bebouwde ruimte, bij de koplopers in Europa behoren. Dat Vlaanderen al is volgebouwd, belet niet dat we aan een razend tempo de open ruimte verder aansnijden. Het Europees Milieuagentschap toonde een tijd geleden satellietbeelden van Europa: zonder te weten waar het lag, kon je Vlaanderen er zo uitpikken vanwege de versnippering.

De open ruimte staat dus heel sterk onder druk en dat heeft gevolgen op het vlak van biodiversiteit, water, infrastructuur, enzovoort. Mijnheer de minister, u staat voor een immense taak om vorm te geven aan een ruimtesparend beleid. Dat is zeker aangewezen als we willen vermijden dat Vlaanderen helemaal wordt volgebouwd. We moeten ervoor zorgen dat onze achterkleinkinderen nog weten wat open ruimte is, en daarom moeten we nu maatregelen treffen.

Duitsland heeft een soort duurzaamheidsnorm ingevoerd voor het gebruik van ruimte. Tegen 2020 wil men een bepaalde norm aan verlies van open ruimte halen. Dat zouden we ook moeten doen in Vlaanderen: we kunnen een deadline vooropstellen tegen dewelke we het ruimteverlies tot 0 zouden moeten reduceren.

De politieke signalen van de jongste weken verontrusten ons. Mijnheer de minister, over uw atlas bestaat veel controverse. Die gaat ervan uit dat we 100.000 extra bouwgronden kunnen vrijmaken. De reactie van de sp.a heeft me enigszins verbaasd. Die wil dat die gronden aan 60 percent van de marktwaarde worden verkocht. Hoe dat moet gebeuren, kan de heer Bossuyt misschien uitleggen.

De heer Gilbert Bossuyt: Mevrouw Dua, het zal u niet ontgaan zijn dat we als bestuurders op het terrein heel zorgzaam met open ruimte omspringen.

Mevrouw Vera Dua: Dat zou kunnen, maar net daarom was ik zo verbaasd over de reactie van uw voorzitter. Nadien heb ik met genoeg vastgesteld dat de sp.a een heffing op onbebouwde gronden toch een beter systeem vindt. Blijkbaar zijn we nu en dan toch inspirerend en heeft de sp.a het juiste pad teruggevonden.

Beide voorstellen, de 100.000 nieuwe kavels in open ruimte en de sociale component, gaan echter voorbij aan de realiteit dat er nog heel wat niet-bebouwde kavels in officiële woongebieden liggen. Er is nog wat discussie over de cijfers. De minister of de administratie spreken soms van 200.000 of 300.000 kavels. Volgens de cijfers van de Bond Beter Leefmilieu zijn er nog 675.000 percelen in woongebieden waarop een woning kan worden gebouwd. Het is in elk geval veel

meer dan de eigenlijke vraag. Het is dus logisch dat eerst de nodige maatregelen worden genomen om de niet- bebouwde percelen op de markt te brengen. In het beste geval zal het een daling van de bouwgrondprijzen voor gevolg hebben, in het slechtste geval een stabilisering van de prijzen. Het beste instrument om de spanning op de markt weg te nemen en toch maximaal open ruimte te sparen, is een heffing invoeren op onbebouwde gronden gelegen in woongebieden, die om speculatieve redenen worden achtergehouden.

Het is niet de bedoeling om eigenaars te treffen die 1 of 2 percelen bouwgrond in hun bezit hebben voor hun kinderen. Het is logisch dat deze gronden zouden worden vrijgesteld. Het gaat in de eerste plaats om bouwpromotoren, vastgoedmakelaars of grote eigenaars die omwille van speculatieve redenen gronden niet op de markt brengen. Heel wat gemeenten hebben al een soort belasting op niet-bebouwde percelen. Dat is met het nieuwe decreet mogelijk. Blijkbaar zijn er op dit moment 81 gemeenten die deze belasting opleggen. Het gaat zowel om percelen die gelegen zijn in niet-vervallen verkavelingen als in gebieden die bestemd zijn om te wonen. De heffing levert echter weinig resultaat op en zet weinig zoden aan de dijk. In de praktijk gaat het vooral om steden als Gent of Leuven, maar de landelijke gemeenten waar nog woongebieden zijn met veel vrije kavels stellen zich wat terughoudender op. Ik heb er laatst nog met een schepen over gepraat. Hij zei me dat het politiek zeer moeilijk ligt om in gemeenten met veel gronden van één bepaalde eigenaar dat systeem in te voeren. Het vraagt dus blijkbaar veel politieke moed om dat te doen.

Het probleem bestaat erin dat de gemeenten de zaak meer als een belasting zien dan als een instrument om de gronden echt te laten bebouwen. Het probleem is ook dat de belasting niet progressief stijgt met de tijd. De druk moet worden opgevoerd zodat de eigenaar ertoe wordt aangezet om zijn grond op de markt te brengen. In de huidige context is het allicht beter om een veralgemeende Vlaamse regeling uit te werken waarbij de heffing systematisch stijgt naarmate het niet-bebouwd laten liggen van bouwgronden langer duurt. Dat is een gezonde manier om ruimte te sparen en de dure prijzen van bouwgronden terug te schroeven.

Graag had ik van de minister het volgende vernomen. Hoe zal de minister het op de markt brengen van onbebouwde percelen, gelegen in woongebied,

stimuleren? Is de minister bereid om het systeem van speculatieheffing te onderzoeken? Hoe kan de minister het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden verantwoorden in het kader van het grote aantal onbebouwde percelen in woongebieden? Het signaal is immers gegeven. De bouwpromotoren kijken al zeer geïnteresseerd naar de plaatsen waar de kavels zich bevinden. Ik denk aan de verschrikkelijke cijfers die het opsouperen van de open ruimte bevestigen. Vindt de minister het behoud van de open ruimte in Vlaanderen niet belangrijk? Het behoud ervan is van essentieel belang om Vlaanderen leefbaar te houden.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Wij zijn eveneens zeer bezorgd over de versnippering van de open ruimte. De beelden uit het rapport van het Europees Milieuagentschap tonen duidelijk dat Vlaanderen de meest versnipperde regio van Europa is. Het klopt ook – en dat blijkt uit de cijfers van het Milieu- en Natuurrapport – dat de trend van verdere versnippering is omgebogen. De snelheid waaraan de versnippering gebeurt, is gelukkig afgenomen. Dat neemt niet weg dat we zorgvuldig moeten omgaan met het verder innemen en aansnijden van de open ruimte. De atlas van woonuitbreidingsgebieden is wat hij is. We vinden het goed dat er fuiken worden ingebouwd om sommige gebieden van verdere inname uit te sluiten. De fuiken leiden er nu al toe dat slechts eenderde van de woonuitbreidingsgebieden kan worden aangesneden. Dat wil niet zeggen dat ze ook moeten worden aangesneden. Alle gebieden die door de fuiken raken, zullen stuk voor stuk een eigen opportuniteitsbeoordeling moeten doorstaan om na te gaan of ze planologisch correct worden ingevuld.

Het is een vergissing ervan uit te gaan dat ieder woonuitbreidingsgebied per definitie een onoordeelkundige inname van ruimte zou betekenen. Er zijn volgens mij ook woonuitbreidingsgebieden die perfect inbreidingsgericht kunnen zijn, of woonuitbreidingsgebieden die rond stedelijke kernen of rond bebouwde kernen liggen en die planologisch correct kunnen worden ingevuld, zonder dat dit leidt tot een verdere versnippering van de open ruimte. Ik denk ook dat het een misvatting is om ervan uit te gaan dat alle leegstaande bouwpercelen in woongebieden zomaar kunnen worden ingenomen zonder de principes van een goede ruimtelijke ordening te schenden. Er zullen percelen bij zijn die de watertoets niet zullen kunnen doorstaan. Er zijn ook percelen bij die zorgen voor het nodige stukje ‘buurtgroen’ en waar-

voor de buurt dan ook vecht om ze open te kunnen houden. Ik denk dus dat we wat moeten afstappen van de fetisj om al die leegstaande bouwpercelen in woonzones per definitie, liever vandaag dan morgen, te bebouwen en elk woonuitbreidingsgebied op te geven. Ik denk dat we geval per geval een goede planologische beoordeling moeten maken van wat kan en wat niet kan volgens de principes van een goede ruimtelijke ordening.

Mevrouw Dua, ik heb er inderdaad geen probleem mee dat Groen! inspirerend werkt voor ons. Ik denk echter niet dat we het voorstel van Groen! van een heffing op leegstaande bouwkvelds nodig hadden om zelf op dat idee te komen. Ik denk dat de sp.a daarmee een van zijn negen proeven uit de Negenproef voor de Vlaamse verkiezingen van 2004 herhaalt. Toen al lanceerde de sp.a het idee van een grondspeculatietaks, want als er inderdaad openstaande bouwkvelds zijn die om speculatieve redenen niet worden bebouwd, dan moeten we dat tegengaan. Dat staat ook met zoveel woorden in het regeerakkoord. In het regeerakkoord stellen we ook heel duidelijk dat we verdergaan met de omzendbrief die vorige legislatuur is goedgekeurd, maar dat we wel eisen dat de gemeenten, vooraleer ze woonuitbreidingsgebieden kunnen aansnijden, een beleid voeren om grondspeculatie tegen te gaan. We zien spijtig genoeg niet veel andere mogelijkheden dan een heffing op leegstaande bouwkvelds, waarbij we uiteraard gezinnen die voor hun kinderen zo'n bouwkveld hebben klaarliggen, onbelast moeten laten. Die families moeten we uiteraard niet straffen, we moeten net proberen om de grote bouwpromotoren te treffen die een pak kvelds om speculatieve redenen niet op de markt brengen. Veel zal dus afhangen van de 'design' van deze maatregel.

De sp.a heeft geen probleem met de atlas van woonuitbreidingsgebieden die – zo zien wij het althans – een aantal fuiken inbouwt, en zo nu al een aantal gebieden uitsluit. Dat lijkt me een serieus voordeel: we moeten niet alle woonuitbreidingsgebieden gebied per gebied beoordelen, maar kunnen wel bij voorbaat een heel aantal gebieden uitsluiten via een vastgestelde methodiek, via een soort processchema. De rest moet natuurlijk geval per geval een opportuniteitsbeoordeling krijgen.

Wat de sp.a betreft, moet er, om ervoor te zorgen dat die woonuitbreidingsgebieden op een verantwoorde wijze aangesneden worden, op zijn minst ook een gezonde sociale mix worden gerealiseerd. Ook dat staat met zoveel woorden in het regeerakkoord. We

zouden dus de minister willen vragen om al deze punten uit het regeerakkoord rigoureus uit te voeren. Het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden moet gepaard gaan met kansen bieden aan mensen die krapper bij kas zitten en die het vandaag zeer moeilijk hebben om een nieuwe woning te vinden. De sp.a is dus van mening dat de accenten die het regeerakkoord legt ten aanzien van die sociale mix en ten aanzien van het verantwoord aansnijden van woonuitbreidingsgebieden, moeten worden gerespecteerd.

De voorzitter: De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt: Ik kan me natuurlijk volledig aansluiten bij wat mijn collega zegt. Ik voelde me wel eventjes aangevallen door de woorden van mevrouw Dua. Het is inderdaad zo dat wij in elk geval veel aandacht hebben voor deze problematiek. De Vlaamse Regering kan natuurlijk nog heel belangrijke inspanningen leveren om bijvoorbeeld ook de wooninbreiding te promoten, maar dat is niet zo'n mechanisch verhaal. Ik denk dat een goed woonbeleid ook gepaard moet gaan met een reeks van andere maatregelen.

Als we het op het lokale vlak bekijken, mevrouw Dua, merken we inderdaad duidelijke verschillen in die steden en gemeenten waar politieke partijen aan het bewind zijn die aandacht hebben voor deze problematiek. Men ziet dat verschil ook heel duidelijk in het grond- en landbouwbeleid van deze gemeenten. Ze hebben bijvoorbeeld ook grondregies ingesteld die nuttig zijn om een zeer casusgerichte politiek te volgen. Het is inderdaad ook zo dat niet alle kvelds die vrij zijn automatisch in aanmerking komen voor bebouwing, dus moeten we wat dat betreft voorzichtig zijn.

Ik pleit er alleszins voor dat er in de steden en gemeenten verder een goed woonbeleid wordt gevoerd, zodat we niet vervallen in toestanden die we soms zien op televisie, met totaal verloederde wijken in sommige gewesten. Dat zijn toch zaken die we in Vlaanderen niet meer zouden mogen zien. We moeten dus een dynamische politiek voeren, en de kwestie zeker niet zo mechanisch en zo automatisch beschouwen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, als er een goed woonbeleid moet worden gevoerd, dan ook een goed grondbeleid. Dat is eigenlijk het uit-

gangspunt. Ik herinner mij, mijnheer de minister, dat we in deze commissie tijdens de vorige legislatuur herhaaldelijk hebben kunnen debatteren over het grondbeleidsplan dat werd opgesteld. Daar werden destijds heel wat studies aan besteed. Welnu, dat zal de basis moeten vormen om betaalbaar wonen te kunnen realiseren.

Mevrouw Dua, met alle respect, maar ik geloof niet, en mijn fractie evenmin, in een heffing op onbebouwde percelen. Ik zal u ook zeggen waarom niet. Grote bouwpromotoren die vandaag veel gronden in eigendom hebben, zullen die heffing gewoon doorrekenen in hun prijzen. U denkt toch niet dat die promotoren de heffing die ze aan de overheid moeten betalen gewoon zullen derven. Neen, ze zullen die doorrekenen aan Jan Modaal, de middengroep die vaak op die markt terechtkomt. Op het lokale niveau gebeurt dat af en toe. Gemeenten die een goed grondbeleid uitstippelen, kunnen sturend werken. Dat moet ook de Vlaamse overheid doen met een groundbank en grondruil. Ik las deze week een artikel van de bouwconfederatie in De Tijd over eigendom van gronden en woningen in woongebieden. De confederatie zei dat het probleem niet bij de privé-markt ligt, maar bij de sociale bouwmaatschappijen die hun gronden niet op de markt brengen. Onze fractie vraagt dat bouwmaatschappijen die gronden in portefeuille hebben, daar op een creatieve manier mee omgaan, zelfs in een PPS-formule. Maar vandaag zijn daarvoor niet voldoende middelen. We zijn daarom tevreden met de atlas over de woonuitbreidingsgebieden.

Zeggen dat de kavelgrootte niet is gedaald, wil ik tegenspreken. Sinds het RSV is de oppervlakte van de kavels afgenomen. Ik woon in een regio waar mensen veel grond hadden rond hun huizen. Vandaag vragen jonge mensen dat niet meer. Ze willen dat niet meer onderhouden. De aanzet daartoe is gegeven door de gemeenten en de provincies.

Met grondbeleid moeten we heel creatief zijn. We moeten niet blind zijn voor de feiten, onder andere dat onze samenleving vergrijsd. In de commissie voor Financiën hebben we daarover een heel interessant debat gevoerd. De 80-jarigen hebben nog steeds veel en grote woningen. Vandaag zijn ze daarvoor geen vragende partij meer.

We moeten creatief omspringen met het bestaande patrimonium. We kunnen die doelgroep in kleinere woningen onderbrengen, terwijl jonge gezinnen in

die grote woningen kunnen. Dat kan zonder grote stukken grond aan te snijden. Mijnheer de minister, we vragen om werk te maken van het grondbeleid. Het regeerakkoord heeft daartoe verschillende aanzetten gegeven. Grondruil is daar één van. Zeggen dat een heffing op onbebouwde percelen de oplossing is om wat te doen aan het betaalbaar wonen, is niet juist. Er is vandaag een fictieve schaarste aan bouwgronden, waardoor de prijzen worden omhooggestuwd. Bovendien moeten we rekening houden met de sociale component. De overheid moet sociale woningbouw garanderen, ook in samenwerking met privé-partners.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik wil me aansluiten bij de bekommernis van mevrouw Dua dat de open ruimte onder druk staat. We discussiëren daar al over sinds 1995. Er zijn sindsdien hoopvolle dingen gebeurd, onder andere het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Toch gebeuren er ook zaken die in de tegenovergestelde richting dreigen te evolueren.

De atlas van de woonuitbreidingsgebieden wil ik echter niet op die manier interpreteren. Dat houdt misschien enerzijds risico's in. Anderzijds is het een gecontroleerde manier om die gebieden aan te snijden, zodat het juist en verantwoord gebeurt. Dat was ook de intentie van die atlas, die de vorige regering opstartte.

De vraag is: aan welke voorwaarden kunnen nieuwe woonuitbreidingsgebieden worden aangesneden, en welke gebieden kunnen voorlopig zonder nadenken worden opengesteld. Er is een directe correlatie tot de beschikbare woongebieden in de gemeenten. Moeten we lineaire maatregelen nemen, en de fundamentele principes van het woonbeleid doortrekken?

Kunnen we een radicaal moratorium invoeren voor het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden? Ik heb veel liever dat een woonuitbreidingsgebied dat pal in het centrum van mijn gemeente ligt, wordt aangesneden dan bepaalde andere woongebieden die nu nog niet verkaveld zijn, en die nooit woongebied volgens het gewestplan hadden mogen worden. We moeten ervoor zorgen dat dit ook niet gebeurt.

In een goede ruimtelijke ordening moeten we stringente principes toepassen. De Vlaamse overheid moet dat ook doen wanneer ze gemeenten toelating moet geven om nieuwe woonuitbreidingsgebieden

aan te snijden. Er moet een grondbeleid zijn in de gemeenten, goedgekeurde verkavelingen moeten op de markt komen.

Daartoe kan een heffing een interessant instrument zijn. Dat is trouwens niet nieuw. In het begin van de jaren 70 voerde de KWB grote acties om een belasting op onbebouwde percelen in te voeren. Dat was op het moment dat de gewestplannen werden getekend.

Het verbaast me dat mevrouw Heeren daar tegen is, terwijl dat voorstel toch uit de christelijke arbeidershoek kwam. Het kan op gemeentelijk niveau relevant zijn om een heffing in te voeren.

Mevrouw Veerle Heeren: We geloven daar niet in.

De heer Ludo Sannen: We moeten ons ook durven afvragen of we niet moeten ingrijpen in de tijdsduur van goedgekeurde verkavelingen die beperkt zijn in tijd. Zo voeren we toch de druk op om ze op de markt te brengen. Een heffing zou enkel maar op goedgekeurde kavels mogen gebeuren. Alle woongebieden moeten niet zomaar op de markt worden gegoooid.

Als we het aansnijden van nieuwe woonuitbreidingsgebieden aanvaarden, moeten we dat toch eerst toetsen aan het woon- en grondbeleid in een gemeente. De omvang van de kavels is daarvan een onderdeel, alsook het sociale beleid. Een bepaald percentage van een woonuitbreidingsgebied moet dienen voor sociale woningen. Dat is essentieel. Het is trouwens ook een traditie bij ons in de omgeving. De recentste aangesneden woonuitbreidingsgebieden zijn onder impuls van gemeentebesturen met een sociale reflex gebeurd. Dat is niet overal zo. Zulke criteria moeten worden ingebouwd. Er moet een veralgemening van die principes zijn op het Vlaamse niveau, maar niet van alle maatregelen. De gemeenten moeten de ruimte krijgen om daarin eigen accenten te leggen.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer de voorzitter, het is duidelijk dat Groen! met deze speculatieve heffing op onbebouwde percelen een zoveelste nieuwe gewestelijke belasting wil invoeren, terwijl gemeenten, als ze dat willen, al een taks op onbebouwde percelen en gronden kunnen opleggen. Bovendien wil Groen! in navolging van de wet op leegstand en verkrotting die taks laten oplopen naarmate de bouwgronden langer onbebouwd blijven.

Wat Groen! ook mag beweren, als een dergelijke belasting wordt opgelegd, zullen ouders en grootouders die een bouwgrond in hun bezit hebben voor hun kinderen of kleinkinderen, het slachtoffer worden van deze speculatieve heffing. Eén of maximum 2 bouwgronden zouden in het beste geval mogen worden vrijgesteld, maar vanaf 2 of 3 bouwgronden wordt onverbiddelijk het mes gezet in de spaarcenten van die mensen.

Het Vlaams Belang wil dat mensen worden gestimuleerd om hun onbebouwde percelen te verkopen in plaats van hen te straffen. Bovendien zijn het volgens de Vlaamse Confederatie Bouw niet de privé-bouwontwikkelaars die bouwgronden onbebouwd laten, maar de overheid. Volgens de directeur-generaal van de VCB zijn de socialehuisvestingsmaatschappijen de belangrijkste bouwgrondbezitters in Vlaanderen.

Mijnheer de minister, zorg ervoor dat die socialehuisvestingsmaatschappijen over voldoende geld beschikken om sociale woningen te bouwen. Stimuleer mensen, in plaats van hen financieel te bestraffen, om onbebouwde percelen te verkopen, maar voer in geen enkel geval een nieuwe belasting in, zoals Groen! vraagt.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, dit was een heel interessante discussie. De standpunten liggen niet zo ver uit elkaar, we delen dezelfde bekommernis, namelijk dat we goed moeten omspringen met de open ruimte in Vlaanderen. Het ene sluit het andere niet uit.

Mevrouw Dua, in plaats van uw vragen te volgen, heb ik een aantal van uw stellingen op een rij gezet. Ik wil die stellingen met objectieve gegevens commentariëren en nuanceren. Deze interpellatie is het begin, en niet het einde van het debat. Dat was ook de teneur bij de bespreking van de beleidsbrief. Die teneur erkent dat er de voorbije 10 jaar heel wat gebeurd is op het vlak van planning en gerichte aanpak van de ruimte, maar geeft ook aan dat er nog heel wat moet gebeuren. We moeten werken aan instrumenten.

We kunnen echter maar oplossingen uitwerken als we beschikken over de juiste analyse. We zijn nu heel veel analyses aan het maken. Tot vandaag hebben slechts 144 van de 308 Vlaamse gemeenten een register opgesteld van onbebouwde percelen. Ze moesten

dat doen tegen 1 mei 2005. Dat is nu uitgesteld tot 1 mei 2007. We hebben afgesproken met de administratie om die gemeenten daarover te ondervragen. Van de gemeenten die hun job niet doen, wil ik weten waarom dat zo is. Hier werden veel interessante zaken gezegd, maar we moeten het ook kunnen afdwingen op het terrein. Bij de bijsturing van het decreet zullen we knopen moeten doorhakken.

Sommige collega's hebben tot voorzichtigheid aangemaand als we generaliserend spreken over deze problemen. De eerste stelling is: Vlaanderen is volgebouwd.

We kunnen vaststellen dat de open ruimte vandaag niet systematisch wordt aangetast. Volgens NIS-cijfers is de omvang van de beboste gronden en gronden met natuurwaarde stabiel gebleven. In 1998 hadden we 227.334 hectare voor wonen, in 2004 was dat 227.444 hectare, en in 2005 was dat 227.352 hectare. We hebben de ruimteboekhouding goedgekeurd in het RSV. In die ruimte zijn woonuitbreidingsgebieden meegeteld als 'ruimte beschikbaar voor wonen'.

We moeten ook rekening houden met ruimte voor infrastructuur en economische activiteiten. Er is bovendien een economische verschuiving van landbouw naar productie en diensten. Dat heeft andere implicaties op de ruimte.

Als we luisteren naar de burgemeesters op de nieuwjaarsrecepties in hun gemeente, krijgen we soms de indruk dat de bevolking vermindert, maar België kent wel degelijk een bevolkingstoename. Volgens cijfers van het NIS is die toename nu het dubbele van 5 jaar geleden. In 1998 ging het over een stijging met 21.558 inwoners, in 2004 was er een toename van bijna 50.000 inwoners. Ook de gezinsomvang is afgenomen. Dat zorgt voor een bijkomende claim op de ruimte.

Het aandeel van appartementen is ook enorm toegenomen ten koste van de eengezinswoningen. In 1996 werden 11.768 bouwvergunningen uitgereikt voor appartementen, in 2004 was dat bijna verdubbeld tot 20.004. Bouwvergunningen voor woonhuizen geven een omgekeerde trend te zien: 22.304 in 1996, 17.164 in 2004. Het aantal appartementen stijgt systematisch, het aantal eengezinswoningen daalt systematisch. Dat gaat bovendien gepaard met een grotere stijging van het aantal verbouwingen: 13.143 in 1996, 17.969 in 2004. Het hergebruik van woningen via renovatie zit dus enorm in de lift. Het slopen van

kleinere woningen en de vervanging door appartementen is een fenomeen dat in dorpskernen overal zichtbaar is. Het is een lovenswaardige evolutie. De bouwvergunningen voor eengezinswoningen dalen. Dat blijkt uit de cijfers. De trendbreuk is dus reëel aanwezig.

De tweede stelling zegt dat er wordt voorbijgegaan aan het beschikbare aanbod in de woonzones. Deze discussie heb ik zelf nog in gang gezet. We hebben destijds op basis van honderd registers onbebouwde percelen de extrapolatie uitgevoerd naar 308 gemeenten. Daarbij hebben we toen de bedenking geformuleerd dat het vooral om registers van grote steden ging, wat wezenlijk verschilt van de plattelandsgemeenten. Toen is gesteld dat er in Vlaanderen een 200.000 onbebouwde percelen zijn.

Zoals door de heer Sannen werd opgemerkt, moet ook de vraag worden gesteld of die percelen wel beschikbaar zijn. Hij gaf het voorbeeld van een woonuitbreidingsgebied in de dorpskern. Het is soms aanbevelenswaardig om onbebouwde percelen in een woongebied ook niet te bebouwen terwijl het ook soms de aanbeveling verdient om goedgelegen woonuitbreidingsgebieden bij voorkeur te ontwikkelen. We moeten goed opletten en geen verkeerde keuzes maken. Zo zou het bijvoorbeeld in bepaalde gevallen beter kunnen zijn om een kernversterkend woonuitbreidingsgebied te stimuleren dan het bebouwen van onbebouwde percelen in woonlinten.

Beleidsmatig zitten we met de erfenis van de gewestplannen. We kennen er de anomalieën van en kunnen dat de visu ook vaststellen. Er is nog wel aanbod, maar dat strookt niet meer met onze visie van planmatige aanpak. De enige oplossing om daarmee af te rekenen is een versnelde gebiedsgerichte aanpak waarbij iedere gemeente onder toezicht van de provincie en het Vlaamse Gewest uitspraak doet over de gewenste ruimtelijke invulling.

Ik wil even meegeven dat op dit ogenblik de onderzoeksoopdracht Ruimte voor Woonbeleid loopt. De studie is op 1 januari 2004 van start gegaan en loopt tot 31 december 2006. Er werd gevraagd een analyse te maken van het woningenbestand in Vlaanderen, de Vlaamse woonconsument, de constructie van indicatoren en een raming van de woningbehoeften. Voorts zijn er een aantal bijkomende studies en onderzoeken gevraagd die moeten leiden tot een ontsluiting en de valorisatie van de onderzoeksresultaten. Zo zullen we over een nieuw instrument beschikken

om met gezond verstand een degelijk grondbeleid te voeren. Er moet nodig een algemeen kader worden uitgewerkt, maar op gemeentelijk vlak moet er ook intense aandacht uitgaan naar een woonbeleid op maat.

De derde stelling gaat over het ruimtebesparende beleid enerzijds en het initiatief van het versneld vrijgeven van woonuitbreidingsgebieden anderzijds. Ik was aangenaam verrast toen ik verscheidene collega's hoorde wijzen op de dubbele oefening die de atlas van de woonuitbreidingsgebieden betekende. De atlas bracht voor de eerste keer een zeer fundamentele screening mee voor de meer dan 28.271 kavels of 2.400 woonuitbreidingsgebieden. Deze zijn voor het eerst minutieus en digitaal in kaart gebracht. Daarbij is er een watervalsysteem, zoals wij het noemen, uitgewerkt, collega Martens sprak over fuiken. Het is een goed woordgebruik. De beslissingsboom toont de hele sectorale wetgeving en de reële situaties op het terrein. Ik denk bijvoorbeeld aan de watertoets. Het antwoord na het hele schema doorlopen te hebben zal dan duidelijk geargumenteed ja of neen zijn. Rekening houdend met de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen, de provinciale ruimtelijke structuurplannen en alle mogelijke planologische processen zoals stedelijke afbakening, hebben we bepaald welke al dan niet in aanmerking komen.

De atlas is in zekere zin het gevolg van de omzendbrief van 2002. Het ideale zou zijn dat de 308 gemeenten vandaag een structuurplan hebben dat de volledige procedure heeft doorlopen. Dat is niet het geval en daarom hebben wij een instrument gecreëerd dat duidelijk aangeeft waar de opportuniteit zich voordoet en waar het absoluut niet is aangewezen om woonuitbreidingsgebieden aan te snijden.

De vierde stelling gaat over het veralgemeend invoeren van een heffing op onbebouwde percelen. Dat zou nodig zijn om de onbebouwde percelen op de markt te krijgen. Het is een mes dat aan twee kanten snijdt. Het veralgemeend invoeren van een Vlaamse heffing op alle percelen kan duidelijk niet rekenen op een meerderheid in het Vlaams Parlement. Het zou onverstandig zijn en niet de juiste aanpak, al was het om louter om materiële redenen. Ik kan binnenkort een biografie schrijven over de leegstandheffing in Vlaanderen. Sommige zaken kunnen we niet en zijn dan ook echt niet te verzoenen met het principe van Beter Bestuurlijk Beleid. Gemeentebesturen kunnen vandaag wel een heffing invoeren. Laat de boer bij zijn ganzen blijven, zou ik voorstellen. Het Vlaamse

Gewest heeft bewezen dat niet op dezelfde efficiënte manier te kunnen doen.

Op dit ogenblik wordt de overdracht van de inning van gewestbelastingen voorbereid. We zijn in een catch22-situatie verzeild geraakt want voor sommige gegevens ben ik volledig afhankelijk van de federale minister van Financiën en zijn administratie. Het enige wat we nu kunnen doen is binnen GIS-Vlaanderen een instrument creëren om zo een pertinent zicht te verwerven op kadastraal niveau van de bestemming van percelen. Dat inzicht hebben we vandaag niet.

Voorts zou het nuttig om bij een volgende staats-hervormingsronde te praten over alles wat met vastgoedfiscaliteit te maken heeft en dit bevoegdheidspakket naar één overheid over te hevelen. Het is niet normaal als Vlaams minister van Financiën en Begroting te moeten vaststellen dat het kadastraal inkomen federaal wordt vastgesteld maar dat wij wel verantwoordelijk zijn voor de inning van de onroerende voorheffing.

De voorzitter: De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt: Het is een bron van frustratie. Gelukkig zijn intussen de technische mogelijkheden aanwezig om zelfs zonder interventie van de federale overheid er een inzicht in te verkrijgen. Sommige lokale overheden zijn ook druk bezig met inventarisatie. Dat zal ons een nog verfijnder inzicht bieden.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: We beschikken nu al over een bescheiden instrument en dat is de subsidieregeling voor het opstellen van het register van onbebouwde percelen. Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Dua heb ik gevraagd om de incentive mogelijk zodanig te versterken dat het voor de gemeenten nog aantrekkelijker wordt. In mijn gemeente bestaat het instrument. Het is nuttig te weten wat er op lokaal niveau gebeurt. Men kan geen grondbeleid voeren zonder. We overwegen het bestaande instrument van subsidiëring voor de inventarisatie van onbebouwde percelen versneld door te voeren. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting was de minister van Begroting de grote supporter van minister Peeters met betrekking tot het vrijgeven van extra kredieten voor het opstellen van het groot-

schalig referentiebestand, het GRB. Er worden in de meerjarenbegroting substantiële bedragen ingeschreven om het versneld tot stand te brengen. Er was eerst een schema goedgekeurd dat tien jaar in beslag zou nemen, maar met de bijkomende middelen zal de klus veel sneller worden geklaard. Op basis daarvan kunnen dan goede beslissingen worden genomen.

Tenslotte staat tegenover de opportuniteit van een algemene Vlaamse heffing de noodzaak om sterk te differentiëren en de grondregie gemeentelijk te sturen. Dat moet gebeuren via verschillende kanalen en mogelijkheden. Ik ben dus geen voorstander van de invoering van een algemene Vlaamse heffing op onbebouwde percelen.

Of de heffing op onbebouwde percelen de beste manier is om de dure prijzen van bouwgronden terug te schroeven, is nog maar de vraag. Zoals met alles, kan er een actief of passief beleid worden gevoerd. Een heffing is niet sowieso negatief. Ze kan sturend werken. We moeten oog hebben voor een actief beleid. Dat begint met een juist kader uit te werken, namelijk met een algemeen ruimtelijk structuurplan waarin een visie van de juiste prioriteiten wordt vertolkt. Een gemeenteraad beslist nog altijd over de wegentracés en heeft de sleutel voor een goed beleid in handen. De ad hoc-BPA's behoren gelukkig tot het verleden. Toen het decreet werd bijgestuurd, is vooropgesteld dat deze plannen uitdovend moeten zijn en dat men alleen via uitvoeringsplannen een grondbeleid kan voeren.

Met de slimme belastingverlagingen is bewezen dat het mogelijk is om daadwerkelijk in te grijpen. Verlaging van de schenkingsrechten op onbebouwde percelen heeft een boost teweeggebracht. In 2005 zijn meer dan 2.000 percelen geschonken. Men noemt dat de generatieoverdracht of het versnellen van de overdracht van onroerend goed over de generaties heen. We hebben de maatregel verlengd maar ook verstrengd. Dat is zopas in het programmadecreet goedgekeurd. Bij schenking van een bouwgrond tegen zeer voordelige voorwaarden moet er drie jaar na de schenking een bouwdoossier worden ingediend. Er rust dus de facto een bouwplicht op de schenkingsvoorwaarden. Het is ook eenvoudig te controleren.

Mevrouw Heeren sprak over de 70- en 80-plussers die in te grote eigendommen wonen. We willen hen via de meeneembaarheid van de registratierechten stimuleren om over te schakelen naar een meer aangepaste woonvorm, bijvoorbeeld een appartement in

de dorpskern. Ik hoor van notarissen dat de mondiaan-mondreclame stimulerend werkt. Dat leidt ertoe dat we in sommige gevallen geen nieuwe eengezinswoningen meer moeten bouwen en dat er grotere woningen vrijkomen. De cijfers bewijzen ook dat het stedelijke weefsel aan het versterken is. Tal van gemeentebesturen leveren indrukwekkende inspanningen om de binnenstad opnieuw aantrekkelijk te maken. Dat is wat ik een actief beleid noem. De steden vragen dan weer de druk niet al te hoog op te voeren. Antwerpen bijvoorbeeld vraagt om de stad enigszins te ontpitten. Men wil opnieuw wat ruimte vrijmaken in de stadskern om het leven er wat aantrekkelijker te maken. Ik denk bijvoorbeeld aan een speelplein in de stad.

De gemeenten kunnen een eigen grondbeleid voeren, zowel actief als passief. Mevrouw Dua verwees naar artikel 143 van het decreet ruimtelijke ordening. Dat laat de gemeente toe een belasting te heffen op onbebouwde percelen. Ik heb spontaan een interessante consensus tot stand zien komen in deze commissie. Iedereen is het erover eens om dat op lokaal niveau waar te maken.

Ik heb mevrouw Dua eens op de radio horen zeggen dat het ontzettend moeilijk is om zo'n reglement op gemeentelijk niveau te realiseren. Ik heb voor haar een kopie bij van het reglement van de gemeente Kapellen.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Ik heb toen aan de journalist gezegd dat ik een gemeente kende die zo'n reglement in huis had, namelijk Kapellen.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: We hebben in Kapellen een belasting op niet-bebouwde percelen in niet-vervallen verkavelingen. Dat is een interessant compromis. Bij nieuwe verkavelingen is men de eerste vijf jaar vrijgesteld. Bij een eerste eigendomsverwerving is het dikwijls zo dat men een bouwgrond koopt, maar de centen nog niet heeft om te bouwen. Ik spreek uit ervaring. Voorts is er een vrijstelling van één onbebouwd perceel per kind ten laste. Een dergelijk reglement bestaat bij ons al meer dan twintig jaar. Het heeft zijn degelijkheid bewezen. De opbrengst van belastingen is in de loop van de tijd meer dan gehalveerd. Dat betekent dat de percelen

worden bebouwd. Ik noem dit maatwerk op gemeentelijk niveau, het moet niet vanuit het Vlaamse niveau worden opgelegd. Dat is een aberratie. De tarieven in de gemeenten stemmen bijvoorbeeld niet overal overeen. Het hangt van het aanbod af. Het is maar één mogelijkheid, niet dé oplossing.

De teneur in de commissie toen toelichting werd gegeven bij het opstellen van de atlas, was dat het niet om een vrijblijvende oefening moest gaan. Getoetst aan de praktijk kwam het er op neer dat in de gemeenten die geen enkele inspanning hadden geleverd op het vlak van ruimtelijke structuurplanning, alle woonuitbreidingsgebieden in de atlas zijn geblokkeerd.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter inderdaad, ik denk dat dit, zoals de minister zegt, een begin is van een debat. Mijn uitgangspunt daarbij is dat we er in elk geval moeten voor zorgen dat die open ruimte in Vlaanderen toch op een betere manier wordt beschermd dan tot nog toe het geval was. Ik hoor hier allerlei uitspraken, die wel logisch klinken, als ‘het is maatwerk’, ‘we moeten het aan de gemeenten laten’ en ‘de ene situatie is de andere niet’. Ik heb de heer Martens zelfs horen zeggen ‘laat ons afstappen van de fetisj van de onbebouwde percelen in woongebieden’. De problematiek wordt dus gerelativeerd. Ik kan me daar wel wat in vinden, het is inderdaad een zeer genuanceerd verhaal. Wat me echter vooral verontrust, is dat men door al die nuances en al die technische aspecten de grote lijnen uit het oog verliest. De grote lijn is dat we momenteel nog altijd bezig zijn de open ruimte aan een enorm hoog tempo op te souperen. Vroeger gebeurde dat met zeer slechte argumenten, nu begint men betere argumenten te vinden om het toch te blijven doen, en dat is het verontrustende.

Het maken van die atlas was wel een goede oefening. Ik denk dat de administratie daarmee een document heeft opgesteld waardoor we een beter zicht krijgen op de situatie van de woonuitbreidingsgebieden. Het resultaat is dat van een derde van de woonuitbreidingsgebieden wordt gezegd dat ze in de huidige context toch niet in aanmerking komen voor bebouwing. Als een gebied elk jaar overstroomt, dan is het niet meer dan logisch dat de atlas zegt dat daar niet mag worden gebouwd. Het zou erg zijn als dat niet zo was. Ik heb de website eens bekeken, en – tenzij ik de kaart verkeerd interpreteer – mijn conclusie is

dat ongeveer twee derde van de woonuitbreidingsgebieden toch wel enigszins in aanmerking kan komen voor bebouwing, wat dan wordt aangeduid met verschillende kleuren. Het gaat hier dus wel om een grote oppervlakte.

Minister Dirk Van Mechelen: Dan is uw conclusie fout, want het is het tegenovergestelde.

Mevrouw Vera Dua: Dan komt dus slechts een derde in aanmerking voor bebouwing? U zegt dus dat twee derde absoluut niet meer in aanmerking komt?

Minister Dirk Van Mechelen: Inderdaad. De cijfers zijn duidelijk.

Mevrouw Vera Dua: Goed, dan is de website toch niet zo duidelijk, mijnheer de minister. In elk geval zullen er een hele hoop woonuitbreidingsgebieden – u sprak over 100.000 percelen – op de markt worden gebracht, terwijl er nog zo veel kavels liggen in woongebieden, hoe genuanceerd het verhaal daarover ook is. Die kavels zijn niet allemaal geschikt, maar dan vind ik dat men ervoor moet zorgen dat ze een andere bestemming krijgen op het vlak van ruimtelijke ordening.

De heer Ludo Sannen: Zo gemakkelijk is dat niet.

Mevrouw Vera Dua: Als die kavels onterecht als woongebied zijn aangeduid, dan moet ervoor worden gezorgd dat daarvoor een oplossing wordt gevonden via ruimtelijke ordening.

De grote lijnen verontrusten me dus, mijnheer de minister, zeker als ik dan minister Peeters bezig hoor, die de missing links opnieuw ter sprake brengt. De atlas geeft toch de algemene indruk aan de mensen dat we weer kunnen verdergaan met het aansnijden van nieuwe woonuitbreidingsgebieden. Ik wil toch ook waarschuwen voor het maatwerk, waarvoor hier wordt gepleit. Los van het feit dat een aantal steden en gemeenten goed bezig zijn, is maatwerk dikwijls gewoon een andere naam voor het werken ‘à la tête du client’, en daarvoor zijn wij ontzettend bang. Als het beleid die richting zou uitgaan, zijn we namelijk op een verkeerde manier bezig.

Ik heb nog een opmerking over de kavelgrootte. We hebben ons voor die cijfers gebaseerd op de VRIND, de Vlaamse Regionale Indicatoren. Uit die cijfers blijkt dat de kavelgrootte met ongeveer 19 percent is toegenomen in vergelijking met 1990. Ik merk dus in

elk geval geen vermindering in de gemiddelde oppervlakte van bouwplaatsen in Vlaanderen. In vergelijking met het buitenland wordt een groot aantal vierkante meters ter beschikking gesteld per inwoner, wat toch opmerkelijk is voor een regio als Vlaanderen.

We kennen momenteel een evolutie waarin vergrijzing en gezinsverdunding bepalende en drijvende factoren zijn. Voor mij is vergrijzing trouwens geen probleem, mevrouw Heeren. Ik ben zeer gelukkig dat we allemaal langer kunnen leven.

We moeten het beleid daar inderdaad wel voor een stuk op afstemmen. Op het vlak van wonen zullen we inderdaad de veroudering van de bevolking en de gezinsverdunding moeten meerekenen en zullen we, bijvoorbeeld, creatieve woonvormen moeten zoeken. Daarbij zullen we trouwens, mijnheer de minister, op een heleboel wettelijke hindernissen stoten. Het kangoeroewonen stuit bijvoorbeeld nog altijd op zeer veel juridische bezwaren. Het is niet evident om dat zomaar toe te passen, maar goed, dat is het voorwerp voor een andere discussie.

Minister Dirk Van Mechelen: U weet dat we daarvoor een werkgroep hebben opgericht. We hebben ook beslist dat we voortaan in deze commissie spreken over ‘zorgwoningen’ en niet meer over ‘kangoeroewoningen’.

Mevrouw Vera Dua: Ik vind ‘kangoeroewonen’ nog altijd een zeer mooi begrip.

Minister Dirk Van Mechelen: Wat dat maatwerk betreft, heb ik de feiten nog eens gecontroleerd: Kapellen heeft wel een reglement op niet-bebouwde percelen, maar Zwijndrecht en Mortsel hebben dat niet.

Mevrouw Vera Dua: Ik zal het aan onze burgemeesters doorgeven.

Er is dus een groot aantal gemeenten, waaronder blijkbaar Mortsel en Zwijndrecht, die geen reglement op onbebouwde percelen hebben. Als het Vlaamse Gewest een initiatief neemt om ervoor te zorgen dat elke gemeente zo’n reglement heeft en er ook voor zorgt dat dit een goed reglement is, dan beschouw ik dat als een tegemoetkoming aan de bezorgdheid die we hebben geuit. Vlaanderen moet niet elk perceeltje inventariseren, want dat is bijna niet mogelijk, maar u zou er toch, als minister van Ruimtelijke Ordening,

voor moeten zorgen dat er op een of andere manier een grotere impact is, zodat de gemeenten op dat vlak hun verantwoordelijkheid opnemen.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Ik wil graag aansluiten bij dat laatste punt. Ik vind maatwerk geen probleem, maar het moet wel binnen rigide principes verlopen. Die principes, die grote lijnen, moeten we dan heel rigide toepassen op elke vraag en op elk initiatief van een gemeente. We moeten dan ook zaken stimuleren. Volgens mij is maatwerk wenselijk voor veel gemeentes, maar de richtlijnen en de principes moeten we wel heel streng bewaken. Ik denk dat dan inderdaad soms een initiatief kan worden genomen waarbij gemeentes worden aangespoord om ervoor te zorgen dat ze, bijvoorbeeld, ook een heffing hebben op onbebouwde percelen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Om dat maatwerk ook concreet in te vullen stel ik voor dat we het reglement van Kapellen ter beschikking van de commissie stellen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik denk dat die heffing inderdaad het best op gemeentelijk niveau wordt ingevoerd, maar zoals de heer Sannen zegt, is het goed dat de contouren daarvan worden vastgelegd op gewestelijk vlak. Er kan bijvoorbeeld ook een bodem voor die heffing worden vastgelegd, om ervoor te zorgen dat het geen symbolische maar betekenisloze heffing is.

Mij lijkt het ook dat die heffing geen belastingverhoging is, omdat het de bedoeling is dat ze niet moet worden betaald. Het voorbeeld van de minister, de gemeente Kapellen, toont ook aan dat dit dat effect heeft, want die bouwpercelen komen inderdaad op de markt. Die heffing moet dus regulerend zijn en niet financierend, en dan is het geen belastingverhoging maar een heffing die uiteindelijk niet wordt betaald. Ik denk ook niet dat die heffing tot een prijsverhoging zal leiden, zoals mevrouw Heeren meent. De prijs wordt namelijk vooral bepaald door de koopkracht van de gezinnen, door wat ze over hebben voor een bepaalde bouwgrond. Dat is denk ik de wijze waarop de prijs tot stand komt. In die zin zal die heffing niet zomaar worden doorgerekend

in de prijzen van de bouwgronden, maar eerder zorgen voor een afroming van de winsten van een aantal bouwpromotoren.

Die heffing is tenslotte slechts een onderdeel van het grondbeleid, zoals hier al ten overvloede werd gezegd. We moeten inderdaad verder werken aan dat grondbeleid, met instrumenten als grondenruil en de grondenbank, mogelijkheden tot herverkavelen, enzovoort. In dat grondbeleid moeten we binnen het beleid van ruimtelijke ordening ook de openruimtestructuren blijven versterken. Het is namelijk niet voldoende om de open ruimte te vrijwaren. We moeten ook daar verdergaan met onze ruimtelijke uitvoeringsplannen in het buitengebied en met de gelijktijdige afbakening van de agrarische, de natuurlijke en de bosstructuur. Op die manier zal de open ruimte veel veerkrachtiger en veel aantrekkelijker worden dan ze de dag van vandaag is.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Heeren, door mevrouw Dua en door de heer Huybrechts werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de implementatie van het Verdrag van Malta

Vraag om uitleg van mevrouw Hilde Crevits tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de opiniepeiling onder archeologen over de toestand van de Vlaamse archeologie

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, voor ik het over archeologie zal hebben, wil ik een halve minuut van jullie tijd afsnoepen. Het is vandaag gedichtendag, en om geheel in de sfeer van deze commissie te blijven wil ik uit de bundel 'Bandeloze Gedichten' van Luuk Gruwez

het volgende gedicht voorlezen, dat geheel toevallig 'Ruimtelijke Ordening' heet.

De wereld moest vol bedden staan,
voor elk seizoen naar ieders wens:
een winters bed met vacht van sneeuw,
een zondig bed, waarrond zich pronkerige
kamermeisjes scharen.

Of onder schaduwrijke pruimenboom
van zomermoede, oude achtertuin,
een ledikant op weids gazon
waar, mijmerend, de moeders toeven.
De wereld moest vol bedden staan.

Men moest zijn optrek nemen in een bed,
de bedding van een bruisend water.
De diepste, meest gerieflijke slaap
is tussen algen, lissen, zachte mossen,
waar dromen vol van zoete vissen zijn

Want eens, een wiegenwijsje fluitend,
belandt men in het laatste bed,
een opslagplaats van kostbaar spijt,
waar slaap onzichtbaar liggen in een vergezicht,
het bed, het beste landschap van de wereld is.

Als ruimtelijke ordening over bedden zou gaan, zou het toch veel aangenamer zijn. In de onlangs uitgevoerde enquête van het Forum van de Vlaamse Archeologie werden een aantal opmerkelijke conclusies getrokken, mijnheer de minister. Ik haal er drie aan, die uit de besluiten komen. De eerste conclusie is dat het niet goed gaat met de Vlaamse archeologie. Daarvan schrokken we toch even. De antwoorden op de bevraging – en ik citeer uit het rapport – 'duiden op een algemene ontevredenheid omtrent de huidige archeologische erfgoedzorg. Problemen worden zowel geweten aan een slecht functioneren van de bestaande instellingen als aan een fundamenteel gebrek aan middelen. Bovendien schort er iets aan de communicatie rond de werking van de bevoegde Vlaamse instellingen naar het werkveld. Er moet dus dringend iets veranderen!' Dat is de eerste conclusie. De tweede luidt als volgt: 'De implementatie van Malta moet er komen! Er is geen twijfel dat de Vlaamse archeologie snakt naar de implementatie.' De derde conclusie is dat de sector moet worden geraadpleegd en betrokken bij de uitvoeringsmodaliteiten van de implementatie van het verdrag.

Mijnheer de minister, over die implementatie heb ik u op 20 april 2005 al een actuele vraag gesteld, waarop

u toen vrij uitgebreid hebt geantwoord. U verwees toen ook naar uw beleidsnota, waarin vijf bladzijden gewijd zijn aan dat verdrag. Die beleidsnota maakt melding van uw idee om de drie grote decreten over monumenten, landschappen en archeologie te bundelen en de mechanismen voor de implementatie van het Verdrag van Malta daarin op te nemen. Ook in uw beleidsbrief van 2006, op pagina 82, gaat u in op de implementatie van het verdrag. Ik zal hier niet alles voorlezen, maar er staat in elk geval te lezen dat u dat wilt bestuderen.

Mijnheer de minister, ik wil u de volgende vragen voorleggen. Deelt u de conclusie van de bevraging dat het niet goed gaat met de Vlaamse archeologie? Bent u bereid een plan op te maken om aan die conclusies tegemoet te komen, een plan dat onder meer tegemoet komt aan het gebrek aan middelen en aan het slecht functioneren van de bestaande instellingen? Wanneer zal de omzetting van het Verdrag van Malta in Vlaamse regelgeving afgerond zijn? Bent u bereid de sector te raadplegen en te betrekken bij de modaliteiten van de omzetting van het Verdrag van Malta? Wat is de vooropgestelde termijn of datum voor dat nieuwe allesomvattende decreet?

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Mijnheer de minister, mijn vraag en die van de heer Caron overlappen elkaar grotendeels. Ik zal hier dan ook niet herhalen wat de heer Caron al heeft gezegd, maar zal enkel een aanvulling geven.

Mijnheer de minister, in april 2005 liet u als reactie op enkele opmerkingen van het FVA weten dat u een lijst zou laten opmaken van grote infrastructuurwerken, zodat er proactief kon worden opgetreden en zodat men vooraf gewaarschuwd zou zijn over potentieel belangrijke sites. U zou ook werk maken van het oprichten van een gebruiksvriendelijke databank waarin de bestaande inventaris van archeologische vindplaatsen op de kaart van Vlaanderen wordt uitgezet. Verder zou u werk maken van de oprichting van een onderzoeksbeleidscel. Wat is de stand van zaken met betrekking tot deze drie aangekondigde initiatieven?

Als ik het – overigens vrij interessante – rapport lees, merk ik dat er een algemene consensus bestaat over het feit dat het Verdrag van Malta moet worden geïmplementeerd, maar dat er eigenlijk een grote bezorgdheid is en dat er zelfs tegenstrijdige meningen

zijn over de effecten daarvan op het terrein. Archeologen vragen om bij alle fasen van de ruimtelijke planvorming te worden betrokken. U kondigt een allesomvattend erfgoeddecreet aan. Hoe zult u dat praktisch verder aanpakken?

Het grootste probleem blijkt de financiering, maar dat weet u uiteraard. Ik heb me ook wat verdiept in die verschillende financieringssystemen, namelijk het Franse en het Nederlandse systeem. Ze hebben allebei voor- en nadelen, en daarom wordt uiteindelijk ook een gemengd systeem voorgesteld, waarbij de overheid wel verantwoordelijk blijft voor het eigenlijke opgraven maar waarbij het verwerken van het archeologische materiaal naar de privé-sector zou worden overgeheveld. Uit de conclusies van het verslag blijkt dat daarover ook vandaag nog heel wat polemiek bestaat. Hoe zult u dat debat in goede banen leiden?

Ik heb ook gelezen dat u – terecht – gemeenten stimuleert om een intergemeentelijke dienst voor archeologie op te richten. Ook wat dat betreft, is er echter nog een heel lange weg te gaan. Er bestaat heel veel argwaan tegenover het oprichten van dergelijke diensten en ten aanzien van de tegenstrijdigheid die er bestaat tussen enerzijds het belang van het archeologisch erfgoed en anderzijds het noodzakelijk snel moeten vooruitgaan van allerhande geplande werken.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Wim Van Dijk: Ik trap een open deur in als ik stel dat iedereen het eens is over de noodzaak van de implementatie van het verdrag. De implementatie van het verdrag genereert niet alleen een aantal financiële middelen door het ‘veroorzakersprincipe’, het komt ook tegemoet aan de grote frustratie in de sector dat men letterlijk werkloos moet toezien hoe een aantal sites wordt vernietigd. Men kan uiteraard betreuren dat het verdrag laattijdig wordt geïmplementeerd. Het zal nog deze legislatuur gebeuren, lees ik in het regeerakkoord. Die laattijdigheid heeft in elk geval een voordeel, namelijk dat we kunnen leren uit andere modellen in onze buurlanden en uit de fouten die daar worden gemaakt.

Afgaande op het verslag van die enquête en ook op eerdere mededelingen en teksten van onder andere het Forum van Vlaamse Archeologie, meen ik te begrijpen dat er een discussie bestaat die wordt uitgekristalliseerd in twee uitersten, namelijk het Franse

en het Nederlandse model. Het werd hier daarnet al aangebracht.

Ik denk dat vooral het Nederlandse model aantoont welke de voordelen zijn van dat model en ook welke gevaren er schuilen in de toepassing van dat verdrag. De financiële middelen houden duidelijk een voordeel in. In Nederland is zo zelfs een hele markt ontstaan, wat toch een ongewoon woord is in deze materie. Men praat daar zelfs over 'omzet' en dergelijke. Er is alleszins een markt ontstaan omdat er financiële middelen werden gegenereerd. Dat is dus toch een voordeel, evenals de tewerkstelling. In Nederland zijn heel veel archeologen aan het werk, zelfs Vlamingen trekken ernaartoe om daar te werken, terwijl er toch een grote werkloosheid heerst onder de archeologen in Vlaanderen.

Een nog groter voordeel is dat er, als er meer mensen op het terrein werken, ook minder conflicten ontstaan tussen de bouwheren van bepaalde bouwprojecten en de archeologen die daar een site willen blootleggen. Minder conflicten betekent dat er een groter draagvlak ontstaat. Dat is een voordeel. Nadelen zijn eventueel een verlies van kwaliteit en een verlies van wetenschappelijkheid. Dat is waar het debat nu over gaat in Nederland. Daar zijn er immers veel privé-bedrijfjes op de sites aanwezig, terwijl er toch grote vragen worden gesteld bij de wetenschappelijkheid van het werk dat daar wordt geleverd.

Een gemengde vorm ligt dan ook voor de hand, waarbij de overheid niet alleen participeert, maar zeker ook stuurt. Het sleutelwoord is kwaliteitsbewaking. We moeten daar goed over nadenken. We moeten criteria opstellen vooraleer we privé-bedrijven inschakelen. Daar moet eventueel een erkenning mee verbonden zijn, die geëvalueerd wordt en die ook weer ontnomen kan worden. Ik denk ook aan zoiets als verplichte publicatie van wetenschappelijke rapporten van wat er op de sites gebeurt.

Mijnheer de minister, hoe zal de financiering worden aangepakt? Zal dat per project gebeuren, of zal er met enveloppen worden gewerkt. Hebt u daarop al enig zicht? Hoe zal de kwaliteitsbewaking worden georganiseerd? Een implementatie zonder een stringente kwaliteitsbewaking zou een grote vergissing zijn.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, collega's, het Forum Vlaamse Archeologie FVA werd

opgericht op 17 april 2005. Er wordt me gevraagd of ik op de hoogte ben van de resultaten van hun bevraging. Ik herinner eraan dat het forum zich onmiddellijk heeft gepositioneerd in de media als een 'onafhankelijke, kritische maar vooral constructieve pleitbezorger voor de archeologie in Vlaanderen'. De vraag is dus wat stout. Het zou gek zijn, mocht ik er niet van weten.

Van ondernemers heb ik geleerd dat ze goed kunnen opschieten met vakbonden omdat het in het leven van belang is een goed gestructureerde gesprekspartner te hebben. Als het FVA zich als gesprekspartner manifesteert, dan is dat een dankbaar gegeven. Het laat toe een constructieve dialoog te voeren, wat beter is dan te polemiseren in de pers. Daarom ook is er overleg tussen mijn kabinet, het forum, het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed VIOE en mijn administratie.

Er zijn gesprekken geweest in juli, september en oktober van vorig jaar, waarin een tweerichtingsverkeer is ontwikkeld. Enerzijds worden grieven en terechte verzuchtingen op tafel gelegd; anderzijds krijgen wij de kans om toe te lichten welke initiatieven we nemen of willen nemen om een stap vooruit te zetten tijdens deze regeerperiode. Tenslotte is dat de bedoeling.

Met de implementatie van het Verdrag van Malta wordt alles in kaart gebracht. Daar vloeien ook alle opdrachten uit voort. Ten eerste moet het verdrag zelf geïmplementeerd worden. Daarnaast is er het gebrek aan middelen. Er moet aandacht zijn voor de archeologie en er is behoefte aan dat de archeologen een stem zouden krijgen in alle fasen van de ruimtelijke planning. Dat is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan. De miserie met de werken op de leien in Antwerpen heeft dat genoeg aangetoond. Bij de voorbereiding van de Scheldeverdieping zitten ze dan ook wel degelijk mee aan de tafel, wat bewijst dat het perfect kan.

We hebben dit debat al heel uitvoerig gevoerd naar aanleiding van de beleidsnota 2004-2009 en de beleidsbrief 2005-2006. We hebben afgesproken dat we dit jaar zouden werken aan een soort conceptnota, die de basis zou vormen voor de implementatie van het verdrag in decreetgeving. De conceptnota zal worden opgesteld in samenspraak met een klankbordgroep.

Ik ben dus inderdaad op de hoogte van de enquête. Ik leef immers op deze aarde en ik lees kranten en resultaten. Het interessante van de resultaten van deze enquête is dat ze een globaal beeld geven van

het archeologische werkveld en vooral de knelpunten, noden en behoeften die daar worden gevoeld. Met een respons van 188 van de in totaal meer dan 400 sympathisanten kunnen we stellen dat de resultaten significant zijn voor de sector.

Voor wie het dossier volgt, zijn deze resultaten ook geen grote verrassing. De pijnpunten zijn nu duidelijk. Het komt er nu op aan die te remediëren.

Waarover blijkbaar geen eensgezindheid bestaat, is of het nu te wijten is aan het slecht functioneren van de instellingen of aan een gebrek aan financiële middelen. In deze discussie zijn er believers en non-believers, maar het zal wel aan beide liggen. Belangrijk vind ik dat er een signaal komt uit de sector en dat we proberen dat signaal op te vangen. We moeten de zelfevaluatie gebruiken om een aanzet te geven voor de ontwikkeling van een meer doorgedreven visie op een archeologisch beleid.

Het is ook belangrijk dat de sector wil meewerken aan de dialoog, het liefst kritisch, maar het mag ook opbouwend zijn. We weten waar de pijnpunten liggen; de vraag is nu hoe we ze wegwerken. Het forum zal daarin een belangrijke rol spelen. Dat gebeurt het best in de klankbordwerkgroep die we hebben opgericht. Deze werkgroep werkt immers mee aan de conceptnota die de implementatie van het Verdrag van Malta inhoudelijk moet sturen.

Onder meer de gewestelijke administraties bevoegd voor stedenbouwkundige vergunningen zijn daarvoor uitgenodigd. Zij zitten immers op de eerste lijn. Verder hebben we het algemeen milieu- en natuurbeleid, de administraties Natuurlijke Rijkdommen en Energie, de Vlaamse Landmaatschappij, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, de Vlaamse universiteiten, de provinciale, intergemeentelijke en gemeentelijke archeologische diensten, het Forum Vlaamse Archeologie, het Contactforum voor Erfgoedverenigingen VCM en de Vlaamse Confederatie voor de Bouw aangeschreven.

De resultaten van de enquête maken duidelijk dat een gestructureerd overleg met het werkveld de enige juiste weg is. De enquête bevestigt meer dan ooit dat de implementatie van het Verdrag van Malta binnen een redelijke termijn een noodzaak is. Daarbij is de vraag wat een redelijke termijn is. We zijn er al een poosje mee bezig, en we moeten landen, maar u zult me niet kwalijk nemen dat ik dit keer 'redelijk' niet verwar met 'onverwijld'. Laten we stellen dat

we eraan werken en ons best doen. Het is meer een 'inzetverbintenis' dan een resultaatverbintenis, maar ik wil in deze regeerperiode 'as soon as possible' tot resultaten komen.

De financiering is vanzelfsprekend een van de belangrijkste aandachtspunten, maar ook pijnpunten in het Verdrag van Malta. Daarvoor moet een oplossing worden gevonden die tegemoetkomt aan de specifieke Vlaamse situatie. Het is in elk geval duidelijk dat er voldoende middelen moeten zijn om tot opgravingen over te gaan. De opgravingen moeten bovendien gebeuren door kwaliteitsvolle instanties. De heer Van Dijck wees terecht op de nood aan kwaliteitsbewaking. De avonturiers en het commercia-lisme moeten worden gebannen. De heer Van Dijck had het ook over verplichte publicaties. Er moet vanzelfsprekend voldoende financiële ruimte zijn om de vondsten degelijk te onderzoeken, te ontsluiten en kenbaar te maken. Dat is een ondeelbaar geheel.

Iedereen is het er dus over eens dat er nood is aan bijkomende financiële middelen, maar over de betalingsmodaliteiten worden geen eenduidige uitspraken gedaan. Dat is ook niet verwonderlijk, want u hebt zelf gesteld dat de buitenlandse voorbeelden aantonen dat er diverse oplossingen mogelijk zijn, die allemaal voor- en nadelen hebben. In de enquête van het forum wordt vooral gekeken naar Frankrijk en Nederland, maar ik verwijs ook naar november 2005, toen in Brussel de jaarvergadering plaatsvond van het ICOMOS, de International Council on Monuments and Sites. Daar werden heel wat Europese en mondiale voorbeelden gegeven die mogelijke inspiratiebronnen zijn voor een eigen regeling op Vlaams niveau.

Uit dat congres bleek onder meer dat in verschillende landen de financiering van opgravingen afhankelijk wordt gesteld van de oorzaak ervan. Als bij grondwerkzaamheden bijvoorbeeld pas tijdens de uitvoering blijkt dat het om een waardevolle archeologische site gaat, dan springt de overheid financieel bij. Is het vooraf bekend, dan wordt de veroorzaker financieel verantwoordelijk gesteld. Het is dit debat over de financiering dat in de klankbordwerkgroep gevoerd moet worden. Alle stellingen en standpunten moeten daar aan het licht komen.

De aandacht voor de financiering van opgravingen mag ons niet afleiden van andere, eveneens relevante aandachtspunten. Archeologen stellen terecht dat elke ingreep in het bodemarchief onherroepelijk

is en leidt tot de vernieling ervan. Archeologische opgravingen zijn als het ware de laatste optie, met de bedoeling zo veel mogelijk informatie van dat bodemarchief te documenteren, te inventariseren en te onderzoeken. Het is zowat de fase vooraleer door het rood licht te rijden. Op dat ogenblik doet zich de unieke en laatste kans voor om het archief te inventariseren.

Voldoende ruimtelijke verankering en tijdelijke of permanente bescherming van archeologisch waardevolle sites zijn minstens even belangrijke uitdagingen, waarvoor het oordeel van de klankbordwerkgroep wenselijk en noodzakelijk is. De vraag daarbij is wat de verhouding zal zijn tussen de archeologische bezorgdheid en ruimtelijke claims die tot stand komen in uitvoeringsplannen, en hoe het tot synergie kan komen. Met een planoloog als afdelingshoofd kan het niet anders dan dat we daarop de juiste antwoorden zullen vinden.

We hebben met de archeologie in Vlaanderen al een hele weg afgelegd. Het decreet uit 1993 is tien jaar in werking en heeft ons toegelaten stappen vooruit te zetten. We bevinden ons in een cruciale fase. In het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid worden de taken van de administratie en het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (VIOE) voor eens en voor altijd duidelijk afgebakend. In dat proces moeten we ook nagaan hoe we hun taken kunnen afstemmen op de Intergemeentelijke Archeologische Diensten, de provincies en de steden, die op hun beurt meer zorg besteden aan het archeologische erfgoed en bouwen aan hun eigen archeologische diensten.

Essentieel is dat we streven naar een integrale erfgoedzorg. Het beleid is 'gestapeld' tot stand gekomen: monumenten, landschappen en archeologie. We moeten tot een integratie komen door middel van een integrale erfgoedzorg. Daarmee proberen we archeologie te integreren in het geheel, zodat er ook een groter draagvlak voor ontstaat. Het is immers zoals met ruimtelijke ordening: zonder maatschappelijk draagvlak bereiken we niets.

Er werd gevraagd naar de timing voor de afronding van de implementatie. Ik heb gezegd dat we proberen het zo vlug als mogelijk te doen, maar het zal niet voor morgen zijn, gezien de stappen die we willen zetten. We moeten dit ook integreren met het eenheidsdecreet en de processen stroomlijnen, zodat het ene een beetje proeftuin is voor het andere. Beide moeten leiden tot een grote integratie.

Naast het opstellen van de startnota waarmee de administratie en het VIOE belast zijn, heeft de administratie ook een studie bureau de opdracht gegeven om de economische haalbaarheid te bestuderen van verschillende financieringsmodellen. We kunnen wel een model kiezen, maar we moeten dat ook verkocht krijgen op het terrein en het in een decreet kunnen vastleggen. Ook daar zijn we volop mee bezig.

We betrekken hierbij ook het VCM, het Vlaams contactforum voor erfgoedverenigingen, dat de krachten van het terrein bundelt. Als lid van de klankbordwerkgroep vervult het VCM vooral een interfacefunctie voor de tientallen verenigingen en organisaties en hun vele honderden vrijwilligers op het terrein. Op hun beurt zorgen zij voor een permanente bevraging van deze verenigingen.

Het herschrijven van het archeologiedecreet van 1993 wordt een dubbele oefening. Enerzijds moet het inhoudelijk worden aangepakt; anderzijds moet de inhoudelijke bijsturing worden opgenomen in de coördinatie van het eenheidsdecreet erfgoed. Bij Ruimtelijke Ordening waren we al met die oefening begonnen. De voorbije weken hebben we ontdekt hoe ingewikkeld het allemaal is. We zullen moeten zorgen voor het archeologiedecreet en de implementatie van het Verdrag van Malta, en daarbovenop zullen we de coördinatie moeten doen om tot één erfgoeddecreet te komen.

De administratie en het VIOE hebben gezamenlijk al een lijst opgesteld van grote infrastructuurwerken. We focussen vooral op grote infrastructuurprojecten waarbij de Vlaamse Gemeenschap, de federale overheid of de NMBS optreedt als bouwheer of als subsidiërende overheid. Het betreft zeer uiteenlopende projecten, waaronder ook een aantal grootschalige ontginningen. Sommige projecten zijn al concreet uitgewerkt en hebben een archeologisch onderdeel gekregen, bijvoorbeeld de Scheldeverdieping en het dossier van het MAS in Antwerpen. Andere projecten zullen pas in een verre toekomst worden uitgevoerd. Een nauwgezette opvolging is in elk geval noodzakelijk.

Ik moet toegeven dat we nog niet zo ver staan met betrekking tot privé-ontwikkelingsprojecten. We zullen moeten nagaan, in samenspraak met het vergunningsbeleid van Ruimtelijke Ordening en de planningsprocessen, hoe we dit beter onderling afstemmen. Van een aantal projecten zoals ruimtelijke uitvoeringsplannen voor oppervlaktedelfstof-

ontginning maken we een lijst. Daar zijn ook andere projecten bij, bijvoorbeeld Foruminvest in Kortrijk. Die lijst is dan ook een dynamisch gegeven, waar we aan bouwen en die we zo uitgebreid mogelijk willen maken om hem efficiënt te kunnen inzetten.

We hechten veel belang aan inventarissen als hulpinstrumenten. Een voorbeeld is de Centrale Archeologische Inventaris CAI, die we zelf bijhouden. We brengen het archeologisch erfgoed in kaart via een databank waarin de archeologische vindplaatsen zijn opgenomen. Sinds 2004 is die lijst on line beschikbaar, maar om tal van redenen is de toegang ertoe beperkt. Vandaag is de toegang vrij voor de partners van de CAI en de gemachtigde derden die daarvoor een overeenkomst ondertekend hebben. Het gaat hier om de bescherming van de vindplaatsen en de intellectuele rechten en om het feit dat de informatie soms delicaat is. We geven die dingen dan ook niet prijs aan het brede publiek.

In de beleidsbrief is aangegeven dat we een doelmatigheidsanalyse met betrekking tot die inventarissen zullen doorvoeren. Uit een eerste screening is immers gebleken dat in de basisinventaris nog fundamentele lacunes zitten. Zo moet er meer aandacht zijn voor het landelijk gebied en het stedelijk gebied, het werken van luchtfotografische bronnen en het registreren van collecties in privé-bezit. We stellen een behoefterapport op om uit te maken hoe we die achterstand kunnen inlopen en het instrument kunnen verfijnen.

We proberen met de onderzoeksbeleidscel van het VIOE een aantal dingen strategisch in kaart te brengen. Ik denk daarbij vooral aan de coördinatie van de Vlaamse Onderzoeksagenda. Het VIOE heeft een procedure ontwikkeld voor de opmaak van die Onderzoeksagenda. Werkgroepen met vertegenwoordigers uit verschillende sectoren proberen naar efficiëntie te streven, met als einddoel de coördinatie van een eerste jaarlijkse Vlaamse Onderzoeksagenda. Daarbij wordt gewerkt met de volgende hoofdthema's: een stand van zaken van de kennis van de verschillende periodes in de verschillende geografische gebieden, een stand van zaken van de hiaten in de kennis van de verschillende periodes in de verschillende geografische gebieden en een opsomming van onderzoeksprioriteiten volgens internationaal, gewestelijk, regionaal of lokaal belang. De onderzoeksagenda waarvan een eerste versie verschijnt in oktober of november 2006, zal een belangrijk instrument zijn om de actoren aan te sturen op het werkterrein.

Het forum voor de Vlaamse archeologie heeft aan de bel getrokken. Dit heeft geleid tot een kettingreactie aan activiteiten en inspanningen die in de volgende 3 tot 4 jaar zullen worden ontwikkeld. Ik stel voor dat u me daar niet dagelijks, maar op geregelde tijdstippen over ondervraagt. Bij de bespreking van de beleidsbrief zal ik een stand van zaken geven om na te gaan hoe en waar we kunnen versnellen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, we zullen ons houden aan de redelijke termijn en u niet bestoken met vragen. Wij, de zeldzame politici die bekommerd zijn om deze zaak, zijn verheugd dat het middenveld professionaliseert en dat dit leidt tot een verbreding van de archeologische activiteiten.

Ik ben ook verheugd dat u dat integraal wilt aanpakken. Dat vergt wat meer tijd, kennis en overleg om tot resultaat te komen. Laten we afspreken dat de implementatie van het verdrag in deze legislatuur gebeurt en dat we de andere intenties met de klankbordgroep verder kunnen ontwikkelen. Als het integrale decreet onder druk komt, pleit ik ervoor om dat los te koppelen.

De voorzitter: Mevrouw Crevits heeft het woord.

Mevrouw Hilde Crevits: Het is aanlokkelijk om u hierover regelmatig te ondervragen omdat uw antwoorden heel bezielend zijn. Het is duidelijk dat u heel geïnteresseerd bent in de materie.

De spreuk 'Bezint eer ge begint' is hier wel degelijk van toepassing. De grote infrastructuurwerken voor publieke projecten zijn geïnventariseerd. Het is belangrijk dat ook privé-projecten niet worden vergeten. U zegt dat als u er vroeg aan begint, u de archeologen mee aan tafel krijgt bij het concipiëren van projecten. Ook hier kunnen we sensibiliserend werken.

De voorzitter: De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt: Mijnheer de minister, u had het over de regeling voor de grote infrastructuurwerken. Het werd inderdaad tijd dat dit werd geregeld. Maar vele politici en lokale overheden volgen dit ook op de voet omdat zij op diverse werven worden geconfronteerd met de problematiek. Ik wil vragen om er met de klankbordwerkgroep snel werk van te maken omdat er een aantal grote problemen zijn,

onder andere inzake financiering en eigendom. We hadden het hier net over archeologische opgravingen die betrekking hebben op waardevolle stukken. Dat erfgoed moet afdoende beschermd worden.

Ik begrijp dat de grote infrastructuurwerken uw grote bekommernis zijn omdat u daar direct mee wordt geconfronteerd. Er moet echter ook een regeling komen voor eigendom en financiering van de onderzoeken, ook voor kleinere werven.

Minister Dirk Van Mechelen: Het decreet moet worden bijgestuurd. Dat staat los van het geheel. Maar het doel heiligt de middelen. We moeten vooruit. Als dat in 2 fasen gebeurt, voor mij goed.

We moeten de maatschappelijke perceptie wijzigen en dat is ongelooflijk moeilijk. De afgelopen 5 jaar was Monumenten, Landschappen en Archeologie een afzonderlijk beleidsdomein, los van de minister van Ruimtelijke Ordening. Dat heeft zijn verdienste gehad. Nu hebben we met Beter Bestuurlijk Beleid de kans om dit te integreren. We beschikken over veel hefboomen in het vergunningen- en planningsbeleid. De kunst zal zijn om die instrumenten te integreren en de zaken op een efficiënte en aanvaardbare manier op elkaar af te stemmen.

We moeten streven naar het maatschappelijke draagvlak. Vandaag gebeurt dat met de monumenten. De Open Monumentendag heeft daaraan bijgedragen als een wervend project voor een brede publieke belangstelling. We willen van de 6 miljoen Vlamingen monumentenwachters maken om ervoor te zorgen dat men daarvan afblijft. Hetzelfde gevoel moeten we in het archeologische beleid krijgen. We moeten het integreren in een grote bezorgdheid over ons onroerend erfgoed. We moeten af van het beeld dat archeologen 'lastige mensen zijn die een werf komen bemoeilijken'. We moeten daarop anticiperen en de kosten daarvan dragen. De kunst zal zijn om een akkoord te vinden met de sectoren, onder andere de Vlaamse Confederatie voor de Bouw. Iedereen zal kleur moeten bekennen. We zullen de knoop moeten doorhakken en kiezen, maar het debat blijven uitstellen heeft geen zin. Het moet wel een correct debat zijn.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gilbert Bossuyt tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de gevolgen van een rechterlijke uitspraak dat een jeugdcentrum met speelpleinwerking niet thuishoort in een woongebied zoals omschreven in het Koninklijk Besluit van 28 december 1972

De voorzitter: De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, deze aangelegenheid is op het eerste gezicht misschien een lokale aangelegenheid, maar het betreft toch een belangrijk probleem dat u niet onbekend is. Ik verwijs naar een vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk van januari 2006, dat aan het stadsbestuur een verbod oplegt om tijdens de schoolvakanties een speelpleinwerking te organiseren in een jeugdcentrum, en stelt dat elke bijeenkomst met versterkte muziek na 20 uur in het jeugdcentrum geen toelating meer mag krijgen.

De rechter in casu verwijst naar de wetgeving op de ruimtelijke ordening. Dat komt me wat bevreemdend over omdat de stedenbouwwetgeving niet expliciet een verbod oplegt. Het jeugdcentrum is in een woongebied gelegen, dat is op het gewestplan zo aangeduid. Daarna is er een BPA gekomen, goedgekeurd bij ministerieel besluit, dat aan de site de bestemming 'gemeenschapsvoorziening' heeft gegeven. In de stedenbouwkundige voorschriften is de zone bestemd als gemeentelijk jeugdcentrum.

De rechtbank zegt zelf dat het bewijs niet is geleverd dat de huidige bestemming van het jeugdcentrum in strijd is met het BPA. Daarna komt de interpretatie. In de definitie van woongebieden in het KB tot inrichting van de gewestelijke plannen van aanleg, is er sprake van activiteiten die niet verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving. Die interpretatie kan een grote weerslag hebben. Dat zou betekenen dat het jeugdbeleid van de Vlaamse Regering op een hoopje wordt geveegd. Dat beleid stimuleert juist het inplannen van ruimtes voor de jeugd in woongebieden om te kunnen spelen en zich te ontwikkelen. Gemeentebesturen worden ook gestimuleerd om speelpleinwerkingen te organiseren. Er wordt bij de gemeenten ook aangedrongen op het inrichten van voorzieningen voor de jongeren waar fuiven kunnen plaatsvinden.

Sommigen vragen zich af of die wet niet moet worden aangepast. Ik verwijs naar schriftelijke vraag nr. 111 van 19 maart 2004 over speelpleinen in woonzones.

In de perceptie van de openbare opinie klinkt dat als een vraag of er een aanpassing van de wetgeving moet komen na de feiten. De vraag is echter of de rechter in zijn vonnis rekening heeft gehouden met de wil van de wetgever. De definitie over woongebieden is immers altijd heel duidelijk geweest: speelpleinwerkingen horen thuis binnen woongebieden. Op welke manier moet dat nog uitdrukkelijker worden bevestigd? Als rechters de mogelijkheid blijven hebben om dat anders te interpreteren, dan zal dat nog veel moeilijkheden geven.

Mijnheer de minister, kunt u bevestigen dat het stadsbestuur alle regels van de ruimtelijke ordening heeft gevolgd zoals het hoort? Bent u van mening dat er geen wettelijke verduidelijking nodig is om interpretaties zoals die van het laatste proces te vermijden?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, de relevantie van de eerste vraag ontgaat mij. Het lijkt evident dat het stadsbestuur de nodige maatregelen heeft genomen. Het lijkt erop dat de heer Bossuyt aan de minister vraagt om zijn campagne op gang te trekken. Ik heb de afgelopen week heel wat uitspraken gehoord van politici die me doen denken dat we dansen op de slappe koord wat de scheiding der machten betreft.

Ik ben hier niet om deze of gene te verdedigen en neem ook geen standpunt in omdat ik het dossier niet genoeg ken. Ik ben zelf jeugdleider geweest en heb in speelpleinwerking gestaan. Toch heb ik de indruk dat dit dossier wat genuanceerder is dan het zwart-witverhaal dat in de krant wordt gebracht. Voor de volledigheid en grondigheid van het dossier zou het beter zijn geweest de voorgeschiedenis mee te geven in de vraagstelling. De meeste collega's weten dat dit dossier een voorgeschiedenis heeft. Mijnheer de minister, in hoeverre bent u op de hoogte van de evolutie in dit dossier en wordt er rekening mee gehouden? Hoe is het tot deze klacht gekomen?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Het gaat hier niet over verkiezingscampagnes, wel over een belangrijke

materie. Ik wil ingaan op de grondslag van deze zaak omdat ze een hoge precedentwaarde heeft. Dit democratisch verkozen parlement moet een duidelijk signaal geven. Ik heb alle respect voor de scheiding der machten, maar ik verwacht van de rechterlijke macht dat ze de decreetgeving en de ministeriële omzendbrieven die worden goedgekeurd door de regering, op een correcte manier interpreteert.

Het is belangrijk de zaken scherp te stellen. Ik besef dat wat ik vandaag zeg, in een beroepsprocedure kan worden gebruikt. Daarom wil ik hier niet improviseren. De tekst die voor mijn antwoord werd voorbereid, is een heldere analyse die kan bijdragen aan de besluitvorming zonder aan de decreten te moeten morrelen. Als we de juiste spelregels toepassen en er geen andere interpretatie aan geven, is een en ander heel duidelijk. Ik ga eerst in op de vraag of speelpleinen en speelpleinwerkingen op hun plaats zijn in woongebieden. Daarna wil ik focussen op het specifieke probleem dat aanleiding geeft tot dit debat.

In een eerder antwoord op een schriftelijke vraag heb ik inderdaad al gezegd dat ik van mening ben dat speelpleinen wel degelijk thuishoren in de gebieden die via het gewestplan zijn aangeduid als woongebied. Het lijkt mij nuttig het desbetreffende standpunt nogmaals te verduidelijken.

De relevante bepaling van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen luidt als volgt: 'De woongebieden zijn bestemd voor wonen, alsmede voor handel, dienstverlening, ambacht en kleinbedrijf voor zover deze taken van bedrijf om redenen van goede ruimtelijke ordening niet in een daartoe aangewezen gebied moeten worden afgezonderd, voor groene ruimten, voor sociaal-culturele inrichtingen, voor openbare nutsvoorzieningen, voor toeristische voorzieningen, voor agrarische bedrijven. Deze bedrijven, voorzieningen en inrichtingen mogen echter maar worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving.'

Bij de toepassing en de interpretatie van dit voorschrift is het van belang dat het voorschrift aangeeft welke activiteiten in principe in een woongebied toegelaten zijn; het betreft met name uiteraard het wonen zelf, evenals een hele reeks niet-residentiële functies. Het is evenzeer van belang dat er voor de vestiging, in concreto van die niet-residentiële functies, randvoorwaarden worden gesteld.

Ten eerste geldt voor alle niet-residentiële activiteiten volgens de tweede alinea van het geciteerde voorschrift immers dat ze verenigbaar moeten zijn met de onmiddellijke omgeving. Er moet dus met andere woorden ad hoc bekeken worden of de beoogde functie zich al dan niet inpast in de desbetreffende omgeving.

Ten tweede geldt voor projecten inzake handel, dienstverlening, ambacht en kleinbedrijf volgens de eerste alinea van het geciteerde voorschrift dat ze bestaanbaar moeten zijn met de woonomgeving; er moet met andere woorden worden nagegaan of ze omwille van hinder, schaal of dergelijke niet moeten worden gelokaliseerd in een speciaal daartoe bestemd gebied.

Ik verwijs volledigheidshalve naar de alom gekende omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting van de gewestplannen, die uitvoerig op de toepassing en de interpretatie van dit voorschrift ingaat. De omzendbrief is bovendien in belangrijke mate gebaseerd op vaste rechtspraak en rechtsleer.

Feit is dat uit het aangehaalde voorschrift in elk geval kan worden afgeleid dat binnen een woongebied per definitie een groot aantal functies aanvaardbaar zijn. Het is dan ook hét bestemmingsgebied van het gewestplan bij uitstek waar verweving van functies voorop staat, binnen de in het voorschrift vermelde beperkingen. Binnen de woongebieden treffen we dan ook alle functies aan die rechtstreeks betrekking hebben op het wonen: winkels, restaurants, cafés, kantoren, bedrijfjes, ontspanningsgelegenheden, parken en pleinen, ontmoetingscentra en theaters, gemeentehuizen en banken, musea, hotels en zelfs landbouwbedrijven. Een speelplein en een jeugdhuis horen daar uiteraard ook bij.

De aspecten die ik daarnet onderscheidde in de interpretatie van het voorschrift, namelijk voorzieningen voor jeugd en kinderen, behoren alleszins tot de inrichtingen die in een woongebied kunnen worden toegelaten. Eens de vraag is beantwoord of iets valt onder de in woongebied toelaatbare inrichtingen, blijven nog de vragen betreffende de bestaanbaarheid en de verenigbaarheid over.

Strikt gezien komt het aspect 'bestaanbaarheid' bij de beoordeling van voorzieningen voor jeugd en kinderen in een woongebied zelfs niet eens ter sprake. Het geciteerde voorschrift past het desbetreffende criterium immers alleen toe op handel, dienstverle-

ning, ambacht en kleinbedrijf. Het gaat dan meer specifiek om de vraag of concrete inrichtingen van deze aard niet omwille van hun schaal of hinderlijke karakter afgezonderd en dus gelokaliseerd moeten worden op specifiek daartoe bestemde zones. Het gewestplan voorziet naast bijvoorbeeld woongebied, immers in vrij monofunctionele bestemmingsgebieden zoals industriegebieden, dienstenzones en zo meer. Conform dat principe kan bijvoorbeeld een klein ambachtelijk bedrijf in een woongebied worden vergund terwijl een groot productiebedrijf zich noodzakelijkerwijze op een bedrijventerrein zal moeten vestigen.

Ook al is de vraag naar de bestaanbaarheid hier strikt genomen niet aan de orde voor een jeugdhuis of een speelplein, toch is het nuttig de vraag te stellen of we jeugdhuizen of speelpleinen überhaupt niet zouden moeten verwijzen naar zo'n monofunctioneel bestemmingsgebied. Het lijkt mij echter evident dat het antwoord op die vraag negatief is. Ten eerste, er bestaat geen specifiek bestemmingsgebied voor speelpleinen. Immers, de gebieden met gewestplanbestemming Recreatiegebied zijn in de praktijk vooral bedoeld voor sportinfrastructuur en grootschalige recreatievoorzieningen. Gewestplangebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen zijn bestemd voor eerder grootschalige infrastructuur. Een speelplein of een terrein waar aan speelpleinwerking wordt gedaan, hoort dus ook vanuit dat oogpunt wel degelijk thuis in een woongebied, een jeugdhuis uiteraard ook. Met welk recht leggen we anders in grotere verkavelingen als voorwaarde op dat op een centrale plaats een goed bereikbaar en degelijk uitgerust speelplein moet worden aangelegd? Vanuit de functie is het bovendien weinig of niet te verantwoorden om dergelijke voorziening ver van de woningen te plaatsen. Ze is immers bestemd voor de kinderen van de bewoners zelf.

Zo komen we tot het aspect verenigbaarheid, dat moet worden onderzocht bij de inplanting van elke niet-residentiële voorziening of inrichting in een woongebied. Het feit of een voorziening of inrichting al dan niet verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving hangt af van plaats tot plaats. Bij de evaluatie komen de aard en het karakter van de concrete buurt, de activiteiten die er al gevestigd zijn, de schaal en het gebruik van de inrichting, de mogelijke hinder, de inpassing of de buffering, de mobiliteit en zo meer ter sprake. Vanuit die beoordeling kunnen dan bepaalde projecten geweigerd worden, ook al behoren ze tot de in woongebied toelaatbare activiteiten.

Een paar voorbeelden: een groot kantoorgebouw midden in een straat waar uitsluitend vrijstaande eengezinswoningen staan of een groot lunapark tussen historische gebouwen in een stadscentrum zullen worden geweigerd.

Als we het over een jeugdhuis of een speelplein hebben, gaat het alvast om activiteiten die zeer nauw verwant zijn met het wonen. Wat de speelruimte betreft, kan men zelfs stellen dat deze een onderdeel is van de woonfunctie. Voor dergelijke voorzieningen, als ze tenminste op schaal van de buurt zijn, lijkt het bijgevolg bijna uitgesloten om tot de conclusie te komen dat er sowieso sprake zou zijn van overmatige en niet-aanvaardbare hinder. Het ene hoort samen met het andere. Voor alle duidelijkheid heb ik het hier uiteraard over de beoordeling vanuit het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Ik heb het bijvoorbeeld niet over het feit of bij de uitbating van een jeugdhuis de geluidsnormen worden gerespecteerd. Hier baseert de rechter zich op de wetgeving Ruimtelijke Ordening en op de omzendbrieven. Ik besluit dus met de stelling dat een speelplein of een jeugdcentrum uiteraard en omzeggens altijd kunnen behoren tot de concrete uitwerking van een woongebied.

Vooraleer in te gaan op de problematiek in de stad Menen, lijkt het aangewezen te wijzen op het feit dat op heel wat plaatsen in Vlaanderen de woonomgeving via bijzondere plannen van aanleg of via verkavelingsvergunningen een meer gedetailleerde invulling heeft gekregen. De functie van die bijzondere plannen van aanleg bestaat er in de meeste gevallen net in om het wonen én de verschillende ermee verwante activiteiten hun plaats te geven in een specifieke omgeving teneinde de omgeving aldus in te richten. Met andere woorden, in een BPA krijgt de verenigbaarheid van diverse activiteiten vaak in grote mate een invulling.

Zo kom ik tot de problematiek die zich in de stad Menen stelt. Het bestaande, op 30 oktober 1997 stedenbouwkundig vergunde jeugdcentrum Hoeve Delaere met speelplein is met die bestemming opgenomen in het bijzonder plan van aanleg nummer 11 Kranenbroek van de stad Menen, dat ik bij ministerieel besluit op 20 december 2001 heb goedgekeurd. Het overgrote deel van het BPA, inzonderheid de omgevende gronden rond de voormalige hoeve Delaere voorziet in percelen voor woningbouw. Het jeugdcentrum Hoeve Delaere is in betreffend BPA in een specifieke zone voor gemeenschapsvoorzieningen opgenomen, en uitdrukkelijk bestemd voor

het gemeentelijk jeugdcentrum. Het gebruik van de grond als speelplein, evident verbonden met het jeugdcentrum, wordt geenszins uitgesloten via het bestemmingsvoorschrift van het vigerende BPA.

De zone voor het jeugdcentrum lijkt me qua oppervlakte zeker proportioneel ten opzichte van de woonwijk en deze zone is tevens voldoende ruim om mogelijke hinder, die met het gebruik gepaard zou kunnen gaan, mits vrij beperkte maatregelen maximaal tot het eigen terrein te beperken. Noteer bovendien dat bij de totstandkoming van desbetreffend BPA, meer specifiek naar aanleiding van het openbaar onderzoek, geen bezwaren werden ingediend.

Ik heb niet nagelaten om het vonnis van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk van 10 januari 2006 op te vragen. Ik citeer uit de beoordeling vervat in dat vonnis: “Het bewijs is niet geleverd dat aan de ‘Hoeve Delaere’ thans een bestemming wordt gegeven die strijdig is met de bestemming ‘gemeentelijk jeugdcentrum’, zoals bepaald in het bijzonder plan van aanleg nr. 11 (Kranenbroek). Dit doet evenwel geen afbreuk aan de verplichting van de rechtbank om na te gaan of de bestemming die in het bijzonder plan van aanleg is gegeven al dan niet strookt met de bestemming die in het gewestplan Kortrijk aan de zone is gegeven (en meer bepaald met het feit dat de ‘Hoeve Delaere’ in een woongebied is gelegen). Het gewestplan heeft immers voorrang op het bijzonder plan van aanleg nr. 11.”

De laatste zin van de zonet geciteerde passus is alvast bijzonder vreemd. Het klopt immers absoluut niet dat in dit geval het gewestplan voorrang zou hebben op het bewuste bijzonder plan van aanleg. Immers, het bijzonder plan van aanleg is in vergelijking tot het gewestplan van recentere datum, beoogt een nadere uitwerking en detaillering van de op het gewestplan aangegeven algemene woonbestemming en geldt dus in principe als hét afwegingsdocument voor de aanvragen en het gebruik van de gronden op het vlak van ruimtelijke ordening. Binnen een bijzonder plan van aanleg geldt weliswaar ook een algemene vereiste van toetsing aan een goede plaatselijke aanleg, maar die is in elk geval minder ruim dan wanneer alleen het gewestplan bestaat omdat die afweging al is gebeurd ten tijde van de opmaak en de goedkeuringsprocedure, met onder meer een openbaar onderzoek van het bijzonder plan van aanleg.

De rechter laat hier het BPA voor wat het is en toetst de activiteiten rechtstreeks aan het voorschrift

‘woongebied’ uit het KB van 28 december 1972. Dat zou alleen maar logisch zijn als de rechter eerst tot de bevinding zou zijn gekomen dat het bijzonder plan van aanleg ten onrechte van het gewestplan afweek of ermee strijdig en dus onwettig zou zijn. In dergelijk geval had hij met toepassing van artikel 159 van de Grondwet het BPA buiten toepassing kunnen verklaren. Dat gebeurde echter niet. Het lijkt er bovendien sterk op dat het BPA helemaal niet in strijd is met het gewestplan, noch dat het er onterecht van afwijkt. Juristen hebben mij bevestigd dat in eerste instantie de conformiteit met het BPA bestemmingsvoorschrift gemeentelijk jeugdcentrum moest worden beoordeeld. Die conformiteit lijkt mij geen enkel probleem. Enkel een toets voor wat betreft de goede plaatselijke aanleg, bijvoorbeeld op basis van een overdreven terreinbezetting, constructies die te dicht bij de perceelgrens zouden staan, het ontnemen van zonlicht van aanpalende woningen had tot een negatief oordeel kunnen leiden over de inplanting van bepaalde gebouwen of inrichtingen. Daarvoor is echter geen enkele concrete aanwijzing te vinden.

In een daaropvolgende overweging stelt de rechter dat de omzendbrief van 8 juli 1997 betreffende de inrichting van de gewestplannen geen kracht van wet heeft ten aanzien van burgers en laat die dan ook buiten beschouwing. De feitelijke vaststelling wat de juridische waarde betreft, klopt, maar zoals ik eerder al zei is de omzendbrief wel degelijk gebaseerd op vaste rechtspraak en rechtsleer met betrekking tot de toepassing en de interpretatie van de gewestplanvoorschriften.

Ten slotte gaat de rechter in op de toetsing aan het bestemmingsvoorschrift woongebied. Na het voorschrift integraal te hebben aangehaald stelt hij: “Naar het oordeel van de Rechtbank valt de inrichting van een jeugdcentrum, in de mate dat er daar een speelpleinwerking wordt georganiseerd en fuiven plaatsvinden, niet onder de normale bestemming die krachtens het Koninklijk Besluit van 28 december 1972 aan een ‘woongebied’ moet worden voorbehouden omdat deze activiteiten niet verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving (die immers volgebouwd staat met private woningen).”

Gelet op de zonet verstrekte toelichting over de interpretatie van het betrokken stedenbouwkundig voorschrift, lijkt me dit wel erg kort door de bocht. De vraag of een jeugdcentrum en speelruimte tot de in woongebied toelaatbare activiteiten behoren, lijkt hier alvast ten onrechte te worden vermengd met de

vraag naar de verenigbaarheid van de voorzieningen met de betrokken buurt.

Er is echter meer aan de hand. Onmiddellijk na de zonet geciteerde overweging komt de rechter tot de conclusie dat er terecht geëist wordt dat er geen speelpleinwerking mag doorgaan gedurende de schoolvakanties en dat fuiven in het gebouw verboden worden. Ik kan daarbij alleen maar objectief vaststellen dat er op grond van overwegingen inzake ruimtelijke ordening uitspraken worden gedaan over zaken die met ruimtelijke ordening weinig of niets te maken hebben. Of het spelen op een daartoe voorziene ruimte georganiseerd is in het kader van speelpleinwerking is niet ruimtelijk relevant. Dat dit tijdens de schoolvakanties is of erbuiten, nog veel minder.

Hoe luid de muziek staat in een jeugdcentrum is al evenmin een zaak van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening. Het lijkt me dus bijzonder vreemd om vast te stellen dat op grond van ruimtelijke-ordeningsargumenten discussies worden beslecht die in de leer van de burenhinder of in de toepassing van de milieureglementering thuishoren, voor zover er inderdaad van overlast sprake zou zijn. De rechter vermeldt overigens zelf het volgende: “Een verder gebruik van ‘Hoeve Delaere’ als gemeentelijk jeugdcentrum, onder meer door jeugdbewegingen en andere culturele of sportieve organisaties, (...) thans niet het voorwerp van de thans voorliggende betwisting (vormt).”

Omdat de inrichtingen zelf effectief vergund zijn, deze blijkbaar niet ter discussie staan en er ook geen met de bestemming strijdig gebruik lijkt te zijn, durf ik stellen dat er zich in casu helemaal geen ruimtelijke-ordeningsprobleem stelt. Ik meen begrepen te hebben dat de stad Menen in beroep gaat tegen het vonnis. Na overleg met mijn administratie heb ik dan ook aan de afdeling juridische dienstverlening van het departement LIN gevraagd om een advocaat aan te stellen met het oog op een vrijwillige tussenkomst in de zaak. Deze aangelegenheid vertoont een te grote precedentwaarde. Als dit vonnis in hoger beroep tot een arrest zou leiden waarbij het vonnis wordt bevestigd, zitten we met een fundamenteel probleem. Dan wordt een totaal verkeerde interpretatie gegeven aan de goedgekeurde regelgeving. Ik heb op deze manier duidelijk gesteld dat het probleem niet ligt bij de reglementering ruimtelijke ordening, maar dat er ten onrechte wordt op gesteund om tot een bepaald antwoord te komen.

De voorbije jaren werden via contacten met het veld vanuit ruimtelijke ordening initiatieven genomen om aan de behoefte aan ruimte van kinderen en jongeren tegemoet te komen. Ik denk aan het instrument van de sectorale BPA's voor de zonevreemde sport- en recreatievoorzieningen, aan het decretaal verankeren van recreatief medegebruik in alle gewestplanbestemmingen, aan het van stedenbouwkundige vergunningsplicht vrijstellen van speeltoestellen in tuinen en van de inrichting van openbare speelterreinen. We hebben ze net vrijgesteld van stedenbouwkundige vergunningen om ze mogelijk te maken.

Daarnaast is er regelmatig overleg gepleegd met de sector. Dit overleg heeft onder andere geleid tot meer aandacht voor, bijvoorbeeld, de behoeften van kinderen en jongeren bij de opmaak van gemeentelijke plannen waarin de openbare ruimte aan bod komt. Meer specifiek wordt door mijn ambtenaren naar aanleiding van de diverse ambtelijke overlegmomenten systematisch aandacht voor betreffende problematiek gevraagd.

Ik ben er me meer dan ooit van bewust dat ik als minister van Ruimtelijke Ordening tegen dit vonnis samen met mijn administratie als vrijwillige partij zal optreden.

De voorzitter: De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb aan de hand van een lokaal voorbeeld in deze commissie mijn zorg geuit om een regeling te kunnen krijgen die de rest van het Vlaamse grondgebied voor dit soort optredens zou kunnen behoeden. Ik wil sommige collega's toch wel eens een lesje in democratie bijbrengen. Zij hebben dat blijkbaar nodig.

De rechter mag de wet interpreteren, maar binnen het kader van de wil van de wetgever. Dat is een belangrijk principe. Als er nog één opening in de wetgeving openblijft waarover ik mij zorgen maak, is het wel dat de rechter misschien een verkeerde beoordeling heeft gemaakt van de wet. Daarom vraag ik aan de wetgever dat te verduidelijken. Er staat in het koninklijk besluit over de inrichting van de gewestplannen bij de definitie van woongebieden in de laatste zinsnede het volgende: "voor zover ze verenigbaar zijn met de onmiddellijke omgeving."

Uit uw antwoord is gebleken wat men daaronder moet verstaan. Als men die zinsnede leest los van de tekst, zou men de indruk kunnen krijgen -en som-

migen spelen daarop in, dat de rechter op basis van ruimtelijke ordening kan beoordelen wat dat zou betekenen. Hier heeft de onmiddellijke omgeving echter alleen betrekking op ruimtelijke ordening. De rest is een zaak van de Vlaremwetgeving. Het is goed dat men het daarbij houdt. Wij hebben allemaal de Vlaremwetgeving goedgekeurd en blijven er volledig achter staan. Ik heb als burgemeester ook nooit anders gereageerd. Er is een wetgeving inzake lawaai-overlast. Die wetgeving wordt toegepast voor het blaffen van honden en gelukkig tot op heden nog niet voor het lawaai van kinderen. Ik hoop dat het in de toekomst ook zo blijft.

Uw antwoord is belangrijk. Ik wil nagaan of door uw uitspraak de deur die men meent geopend te zien in de ruimtelijke ordening door de zinsnede "voor zover ze verenigbaar is met de onmiddellijke omgeving", nu wordt gesloten en of er gezegd wordt wat de wetgever ermee heeft bedoeld. Op die manier zou ook de rechterlijke macht haar werk kunnen doen op basis van duidelijke wetten, die wij goedkeuren.

Mijnheer de minister, het is misschien voorbarig, maar ik wil toch al zeggen dat ik ook geen voorstander ben van de benadering dat we in onze wetten, omwille van bepaalde juridische implicaties, telkens nominatief alle zaken die we zouden willen regelen echt moeten benoemen. Dat zou namelijk betekenen dat kaderwetten in de toekomst eigenlijk niet meer mogelijk zijn. In legistische zin zou dat toch wel een bijzonder slechte evolutie zijn. Ik herhaal dat ik hoop dat hier duidelijk is gebleken dat de wil van de wetgever bepaalt in welke richting de interpretatie moet gaan. Ik dank u alleszins voor het antwoord, mijnheer de minister.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ten eerste wil ik zeggen dat ik van de heer Bossuyt geen lessen in democratie hoeft te krijgen. Ten tweede heb ik geen enkele uitspraak gedaan over dit concrete dossier. Ik heb ook geen enkel probleem – ik dacht dat dit duidelijk was – met speelpleinwerkingen en jeugthuizen in woonzones. Ik dank de minister voor zijn antwoord, waarin ik me volkomen kan vinden. Men mag de zaken niet op zijn kop zetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de uitvoering van het Golfmemorandum

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, de Vlaamse Regering keurde op 20 juni 2003 het Vlaamse Golfmemorandum goed. Daarin worden bestaande golfterreinen afgewogen op basis van de principes uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en rekening houdend met eerdere beleidsbeslissingen van de Vlaamse Regering. Er werd een bevoegdheidsverdeling uitgewerkt tussen het Vlaamse Gewest, de provincie en de gemeenten. Alle golfterreinen van type III – dat zijn golfterreinen met meer dan 9 holes, of met minder dan 9 holes maar met een oppervlakte van minstens 40 hectare – worden afgebakend en beoordeeld op Vlaams niveau.

Elf golfclubs hadden reeds de bestemming golfzone, daar moest dus planologisch niets worden gewijzigd. Daarnaast waren er nog elf golfclubs die eigenlijk zonevreemd gelegen zijn en een aanpassing van de bestemming vragen. Wat me daarbij vooral interesseert, zijn de twee golfclubs die een bestemming golfzone krijgen, maar waar de principes van eco-golfterreinen worden opgelegd en de vier golfclubs – die van Knokke-Heist, De Haan, Tervuren en Aartselaar – waarvoor de bestemming ‘ecologisch waardevol gebied met golfinfrastructuur’ wordt voorgesteld. Deze golfterreinen dienen de natuurwaarden maximaal te vrijwaren. Het eco-convenant wordt hier als een verplichte voorwaarde opgelegd. In het milieubeheersplan kunnen zo ook aspecten als natuurbehoud, -herstel en -ontwikkeling, landschap, watermanagement, afvalbeheer, energiebeheer en educatie en communicatie aan bod komen zonder dat de recreatie die golf biedt, moet verdwijnen. Als ik de informatie hieromtrent op de website van de administratie Ruimtelijke Ordening lees, blijkt dat op de dag van vandaag slechts voor één golfterrein echt een GRUP is opgesteld en een nieuwe bestemming is toegekend.

Om die reden zou ik graag de volgende vragen stellen, mijnheer de minister. De vragen zijn eveneens gericht aan minister van Leefmilieu Peeters, omdat hierin toch ook bepaalde aspecten vervat zitten die tot zijn bevoegdheidsdomein behoren, zoals dat

eco-convenant en de milieubeheersplannen. Wat is de stand van zaken bij de uitvoering van dit golfmemorandum? Wat is de stand van zaken inzake het opstellen van de Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen die eindelijk zekerheid moeten bieden omtrent de bestemming van de verschillende golfterreinen? Wat is de stand van zaken met betrekking tot het afsluiten en het uitvoeren van het eco-convenant? Welke golfclubs hebben zo’n convenant afgesloten? Heeft de minister zicht op de golfclubs die al een beheersplan opstelden? Welke clubs blijven nog in gebreke?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer Martens, de stand van zaken van de uitvoering van het onder mijn impuls opgestelde golfmemorandum, waarnaar u informeert in uw eerste deelvraag, kan wat het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening betreft, best worden verduidelijkt op basis van de stand van zaken van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, waarnaar u informeert in uw tweede deelvraag. Het golfmemorandum vormt immers het globale beleidskader om bestaande golfterreinen te kunnen evalueren en nieuwe initiatieven te kunnen kaderen.

In het ‘golfmemorandum’ wordt, zoals u weet, een subsidiaire bevoegdheidsverdeling uitgewerkt over de drie planningniveaus gewest, provincie en gemeente. Concreet komt dit neer op een onderverdeling in type I – golfschool, gemeentelijk niveau –, type II – banen met 9 holes, provinciaal niveau – en type III – banen met 18 holes en groter, gewestelijk niveau.

Voor een aantal golfterreinen werd in het memorandum geoordeeld dat deze al de bestemming ‘golfzone’ hadden verkregen. Deze golfterreinen behouden uiteraard hun bestemming. Voor een aantal andere terreinen werden specifieke acties vooropgesteld, te implementeren door de verschillende planningniveaus.

Op die basis werden de volgende procedures opgestart op gewestelijk niveau. Ten eerste is er het golfterrein Hof ter Hille in Koksijde. Het openbaar onderzoek van dit Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan, dat liep van 21 februari tot 21 april 2005, is afgerond. Het plan werd principieel vastgesteld door de Vlaamse Regering op 16 december 2005. Het advies van de Raad van State dateert van 12 januari 2006. Het dossier staat morgen geagendeerd voor

definitieve vaststelling door de Vlaamse Regering. Ten tweede is er de Koninklijke Golf Club Oostende in De Haan. Het ontwerp Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan is voorlopig vastgesteld op 8 april 2005. Het openbaar onderzoek dat liep van 1 september tot 30 oktober 2005, is afgerond. Vlacoro besprak het dossier op 24 januari 2006. Het advies wordt eerstdaags officieel overgemaakt. Ten derde is er de Golfschool Beveren in Kallo. De golfschool Beveren is gelegen in een koppelingsgebied in de Waaslandhaven. In het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan Waaslandhaven - fase 2, zijn mogelijkheden voorzien voor een beperkte uitbreiding.

Voor de volgende golfterreinen is op gewestelijk niveau de procedure in voorbereiding. Ten eerste is er de Limburg Golf Club in Houthalen. Het voorontwerp RUP is in opmaak. Gezien de gedeeltelijke ligging van de club in habitatrictlijngebied wordt momenteel door de gemeente Houthalen-Helchteren gewerkt aan een passende beoordeling. Ten tweede is er de Keerbergen Golf Club in Keerbergen. Het voorontwerp RUP is in opmaak. Een ontwerp RUP wordt verwacht in maart/april 2006. Ten derde is er de Damme Golf Country Club Sijsele in Damme. In het golfmemorandum is gesteld dat een afweging in relatie tot het regionaalstedelijke gebied Brugge aangewezen is indien dit golfterrein nog wil uitbreiden. De ontwikkelingsmogelijkheden van het terrein worden opgenomen in het RUP afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge. Het afbakeningsproces is bijna afgerond en de opmaak van het voorontwerp RUP is gestart. Ten vierde is er de golfclub van Tielt/Winge, waarvan het dossier in voorbereiding is bij de club.

Voor een aantal terreinen, vermeld in het golfmemorandum zullen initiatieven worden genomen of zijn reeds initiatieven genomen op gemeentelijk of provinciaal niveau. De volgende initiatieven worden door mijn administratie opgevolgd. Ten eerste is er de Royal-Zoute golfclub in Knokke-Heist. De gemeente heeft voor dit golfterrein een initiatief genomen in de vorm van een Bijzonder Plan van Aanleg. Dit BPA 'Royal Zoute' werd bij ministerieel besluit van 1 juli 2004 door mij goedgekeurd. Bovendien wordt in het kader van het afbakeningsproces van het kleinstedelijke gebied Knokke-Heist door de provincie West-Vlaanderen, in overleg met de gemeente, gezocht naar bijkomende ruimte voor golfterreinen. Dit afbakeningsproces werd reeds opgestart maar is nog niet afgerond. Het laatste overlegvoorstel van het kleinstedelijke gebied Knokke-Heist dateert van september 2005. Een voorstel van nieuw golfterrein werd

hierin opgenomen. Ten tweede is er de golfclub 'Drie Eycken' in Edegem. De provincie heeft voor dit golfterrein een ruimtelijke afweging gemaakt en het desbetreffende Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan werd door mij goedgekeurd bij ministerieel besluit van 2 december 2005. Ten derde is er de golfclub van Blankenberge. In het kader van het afbakeningsproces van het kleinstedelijke gebied Blankenberge wordt door de provincie in overleg met de gemeente gezocht naar bijkomende ruimte voor golfterreinen. Dit afbakeningsproces werd al opgestart en is bijna afgerond. Op 13 januari 2006 werd een overleg georganiseerd over de precieze inplanting en de inrichting als eco-golfterrein. Ten vierde is er Spiegelven in Genk. De stad Genk heeft het initiatief genomen voor het opmaken van een gemeentelijk RUP met het oog op een beperkte uitbreiding.

Zoals uit de deze opsomming blijkt, werd voor golfterreinen die in het golfmemorandum werden vermeld en waarover een akkoord bestond, al een initiatief genomen. Zodoende kom ik tot uw laatste twee deelvragen. U zult het ongetwijfeld met mij eens zijn dat golfinfrastructuur, ook wat natuur en landschap betreft, een belangrijke meerwaarde kan bieden. Daarom zijn er in het golfmemorandum een aantal maatregelen en garanties ingebouwd die ervoor zorgen dat op een aantal golfterreinen, door middel van specifieke projecten, natuurwaarden in stand kunnen worden gehouden, hersteld én ontwikkeld. Daartoe werden in het golfmemorandum milieubeheersplannen en eco-convenants ingeschreven. Dit laatste, het eco-convenant, is een verplicht opgelegde voorwaarde voor golfterreinen in 'kwetsbare gebieden'. Het betreft speciale beschermingszones, ankerplaatsen, beschermde landschappen en ruimtelijk kwetsbare gebieden met uitzondering van parkgebieden.

Wat deze golfterreinen betreft, moeten de natuurwaarden maximaal worden gevrijwaard. Artikel 9 inzake de natuurvergunningsplicht van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu is van toepassing in 'ecologisch waardevol gebied met golfinfrastructuur'. Hier komen de milieubeheersplannen in beeld. Zolang er voor deze golfterreinen geen beheersplan is goedgekeurd, is het verboden te herbouwen, uit te breiden of nieuwe constructies te bouwen; verbindingspaden te verharderen, te verbreden of te verleggen; 'bunkers' te vergroten, te verplaatsen of nieuwe 'bunkers' aan te leggen; 'tees' en 'greens' te verplaatsen, te vergroten of nieuwe 'tees' en 'greens' aan te leggen. Zolang

er voor deze gebieden geen beheersplan is goedgekeurd, is het ter hoogte van de 'roughs' verboden bestrijdingsmiddelen of meststoffen te gebruiken, de 'roughs' te bewateren en sproeiers te plaatsen in de 'roughs', struwelen en bosaanplantingen uit te breiden of maaisel te storten. Verder dienen maaibeurten in deze zones te worden beperkt tot hoogstens enkele keren per jaar.

Zodra de beheersplannen die ik zonet heb beschreven, zijn goedgekeurd, mag op grond daarvan van voornoemde punten worden afgeweken, evenwel vanzelfsprekend binnen het kader van het goedgekeurde beheersplan. De beheersplannen zullen ter advies aan de afdeling Natuur van Aminal worden voorgelegd. Indien deze terreinen gelegen zijn in een beschermd landschap, zal dit beheersplan tevens voor advies moeten worden voorgelegd aan de afdeling Monumenten en Landschappen. Indien het terrein gelegen is in een ankerplaats, zal dit beheersplan uiteraard ook moeten worden voorgelegd aan de afdeling Monumenten en Landschappen.

De Vlaamse Vereniging voor Golf, de VVG, werkt aan een label 'Golf en Milieu', dat eigenlijk de Vlaamse vertaling moet worden van het op Europees niveau door de Golf-Foundation aangeboden certificaat 'Committed to Green'. Pro-actief inspeland op een mogelijke Vlaamse vertaling van dit internationale certificaat, leverde bijvoorbeeld de golfclub van Damme reeds met succes inspanningen om aan de criteria van dit 'Committed to Green' te voldoen. Ook in de golfclub van Overijse wordt op verschillende aspecten gewerkt om dit certificaat te verkrijgen. Andere clubs wachten in samenspraak met de VVG op de voorstelling van de Vlaamse vertaling, namelijk 'Golf en Milieu', om bijkomende acties te ondernemen. Het 'Golf en Milieu'-label zal tegen eind februari/begin maart 2006 officieel worden voorgesteld.

Wat de vierde deelvraag betreft, ben ik zo vrij het antwoord te citeren dat ik kreeg van collega Peeters. 'Voor zowel het golfterrein van De Haan als dat van Knokke werden milieubeheersplannen opgemaakt die echter nog niet zijn goedgekeurd. Zij moeten nog door de ad hoc samengestelde beheerscommissies worden besproken. Bovendien verschaft het golfmemorandum geen juridisch kader en dus geen rechtsgrond voor de formele goedkeuring van de in dat memorandum bedoelde "milieubeheersplannen". Daarom wordt geopteerd om de betreffende golfterreinen aan te wijzen als "natuurverwevingsgebieden"

in het kader van het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk, IVON, overeenkomstig de bepalingen van artikel 27 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, gewijzigd bij decreet van 19 juli 2002. Hierdoor kunnen, eens aanvaard door de beheerscommissies, de bedoelde milieubeheersplannen worden omgezet in natuurrichtplannen, overeenkomstig de bepalingen van artikel 48, paragraaf 1 van het voormeld decreet natuurbehoud. Na het doorlopen van de wettelijk geregelde procedures kunnen die natuurrichtplannen dan formeel worden goedgekeurd door de Vlaamse minister bevoegd voor het Natuurbehoud. Voor het golfterrein van De Haan werd beslist het ontwerp van milieubeheersplan juridisch te verankeren in het natuurrichtplan "duinen van de Middenkust tussen Oostende en Blankenberge", waarvoor de procedure werd ingesteld bij ministerieel besluit van 19 mei 2005. Voor de golf van Tervuren is ons geen milieubeheersplan bekend. Voor de provincie Antwerpen hebben alleen de Edegemse Golf Club en de Cleydael Golf Club een aanvang genomen voor de opstelling van een milieubeheersplan. De Steenoven Country Club in Mol-Postel heeft het initiatief genomen om te komen tot een gedetailleerde studie'. Tot zover de tekst die minister Peeters me bezorgde.

Ten slotte wil ik nog vermelden dat volgende week op interkabinettenniveau de gesprekken zullen worden voortgezet over het tweede deel van het Vlaamse Golfmemorandum, dat betrekking heeft op nieuwe golfterreinen op gewestelijk niveau. Dan zal een afweging gebeuren op basis van de beschikbare studies.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, ik wil u danken voor uw antwoord. Ik vermoed echter dat ik in het antwoord op de tweede deelvraag een aantal zaken heb gemist. Het is mogelijk dat u in uw antwoord iets hebt gezegd over de stand van zaken van het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan van de Koninklijke Golf Club van Tervuren en de golfclub van Cleydael in Aartselaar, mijnheer de minister, maar dat is mij in elk geval ontgaan. Kan dat antwoord nog worden bezorgd? Ik had de indruk dat de lijst niet volledig was.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik kan wel even meegeven wat ik daarover hier op papier staan heb. Wat Cleydael in Aartselaar betreft, wordt er momenteel

een beheersplan opgemaakt. De timing daarvan is van die aard dat de resultaten van het beheersplan zonodig in rekening zullen worden gebracht bij de opmaak van het GRUP Grootstedelijk Gebied Antwerpen. Men is dus bezig met een beheersplan, zoals collega Peeters ook liet weten. Het is de bedoeling dat dan mee te nemen bij de opmaak van het RUP Grootstedelijk Gebied Antwerpen.

Wat de Koninklijke Golf Club van Tervuren betreft, is het me bekend dat de club een dossier in voorbereiding heeft. Tot op heden is er evenwel geen voorstel ingediend bij mijn administratie. Men is daar dus mee bezig op het niveau van de club, en op basis daarvan zal de administratie dan zelf het planningsproces opstarten en de afweging maken.

De heer Bart Martens: Goed, maar ik ging uit van de veronderstelling dat het initiatief voor de Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen van het Vlaamse Gewest moet komen en dat de voorzet niet moest worden gegeven door de golfclubs.

Minister Dirk Van Mechelen: Ja, maar op basis van gegevens van de clubs.

De heer Bart Martens: Wat me echter verontrust in het antwoord van minister Peeters, is niet alleen de achterstand in de procedures tot de opmaak van die milieubeheersplannen. Als ik het goed heb begrepen, werd er nog geen enkel milieubeheersplan definitief goedgekeurd. Alleen de dossiers van de golfclubs van De Haan en Knokke zijn vergevorderd. Er is echter ook het feit dat de juridische grond voor de goedkeuring van zo'n milieubeheersplan blijkbaar ontbreekt. Als oplossing al die golfterreinen opnemen in het IVON, het Integraal Verwevend en Ondersteunend Natuurnetwerk, lijkt me een vrij omslachtige procedure. Wellicht is het verstandig dat die in het natuurverwevingsgebied, een verbindingsgebied, worden opgenomen, maar het vertraagt volgens mij toch de procedure om te komen tot definitief goedgekeurde milieubeheersplannen. Als ik dan allemaal hoor welke beperkingen toch worden opgelegd aan de exploitatie van die terreinen in afwachting van een goed milieubeheersplan, dan vraag ik me ten eerste af of veel golfclubs daarop kunnen wachten en ten tweede of die beperkingen wel worden nageleefd op het terrein. Misschien kan de minister wat duidelijkheid verschaffen, over de mate waarin die beperkingen – in afwachting van een goedgekeurde milieubeheersovereenkomst – ook wel degelijk worden nageleefd.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik denk dat het niet mijn taak is een interpretatie te geven van de werkzaamheden van minister Peeters. Mij lijkt het net wel een goede verankering, om dat via de IVON-structuur te regelen. Ik meen bovendien dat ik zeer duidelijk heb gezegd wat mag en niet mag. Het spreekt voor zich dat men zich daaraan moet houden. Ik heb natuurlijk geen inspecteur op het terrein, maar wanneer we vaststellen dat er inbreuken zijn, zullen we niet nalaten op te treden.

Ik denk echter dat het voornaamste is dat er uiteindelijk toch heel wat in beweging is gezet. Dat blijkt toch ook uit mijn opsomming, waar u misschien wat te licht overheen gaat. We hebben ook heel uitdrukkelijk gezegd dat we pas overgaan tot de tweede stap op voorwaarde dat er vooruitgang wordt geboekt in de eerste stap. We krijgen daar nu zicht op. Er is duidelijkheid.

Er werden planningsprocessen opgestart, beheersplannen opgesteld. De VVG heeft vrijwillig de actie opgestart om zelf te werken aan het versterken van de groenwaarden. De aristocratische tijd van het spelen van golf ligt achter ons. Het is nu een aanvaarde sport en ze moet ook een brede maatschappelijke inbedding krijgen.

In Kapellen is er nu een prachtig golfterrein. De luchtfoto van Kapellen-Bos maakt duidelijk dat zonder het golfterrein, het terrein dezelfde ontwikkeling zou hebben doorgemaakt als Kapellen. Nu worden ook de natuurwaarden en de verweving ontdekt. Voor Knokke geldt hetzelfde. Als er geen golfterrein was geweest, dan had men de zone ook misschien herschapen tot één grote villawijk.

We moeten niet alles negatief beschouwen. We moeten ook waakzaam zijn. Er is een enorme stap vooruit gezet, maar we zijn nog niet waar we moeten zijn. Er zijn rechten en plichten. Wij zijn een resultaatverbintenis aangegaan. Dat geldt echter ook voor de golfclubs. Wij willen in ruimte voorzien voor de golf-sport. Wij eisen ook dat er wordt vertrokken van het kader dat we hebben geschetst in het Vlaams Golf-memorandum, dat binnen de regering werd goedgekeurd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
